

Grupa Kapitałowa Ergis

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31.12.2018
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM
NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
Z BADANIA
ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**

Warszawa, 17.04.2019

	strona
Spis treści	2
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	11
1. Informacje ogólne	11
2. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	13
3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	15
4. Stosowane zasady rachunkowości	16
5. Zmiana stosowanych zasad rachunkowości	30
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	35
7. Przychody z umów z klientami	37
8. Segmenty operacyjne	37
9. Koszty działalności operacyjnej	40
10. Pozostałe przychody operacyjne	41
11. Pozostałe koszty operacyjne	41
12. Przychody finansowe	42
13. Koszty finansowe	42
14. Podatek dochodowy	43
15. Zysk na jedną akcję	46
16. Rzeczowe aktywa trwałe	47
17. Nieruchomości inwestycyjne	49
18. Wartość firmy	49
19. Wartości niematerialne	52
20. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	53
21. Wspólne przedsięwzięcia	53
22. Pozostałe aktywa finansowe	53
23. Pozostałe aktywa	54
24. Zapasy	54
25. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	55
26. Należności z tytułu leasingu finansowego	56
27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	56
28. Kapitał akcyjny	57
29. Kapitał rezerwowy	58
30. Zysk zatrzymany i dywidendy	58
31. Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym	59
32. Kredyty i pożyczki otrzymane	59
33. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	63
34. Rezerwy	63
35. Rozliczenia międzyokresowe bierne	64
36. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	65
37. Przychody przyszłych okresów	65
38. Majątek socjalny	65
39. Świadczenia pracownicze	66
40. Instrumenty finansowe	67
41. Transakcje z jednostkami powiązanymi	76
42. Przejęcie jednostek zależnych	77
43. Zbycie działalności	77

Grupa Kapitałowa Ergis	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31.12.2018 (w tysiącach zł)	strona
44. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych		77
45. Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe		78
46. Zatrudnienie		78
47. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta		78
48. Zdarzenia po dniu bilansowym		78
49. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego		79

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2018**

	Nota	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	7, 8	776 311	749 558
Koszt własny sprzedaży	9	666 155	635 372
Zysk brutto na sprzedaży		110 156	114 186
Koszty sprzedaży	9	49 498	47 734
Koszty zarządu	9	38 153	35 446
Zysk ze sprzedaży		22 505	31 006
Pozostałe przychody operacyjne	10	2 218	3 562
Pozostałe koszty operacyjne	11	2 753	1 031
Zysk na działalności operacyjnej		21 970	33 537
Przychody finansowe	12	804	1 326
Koszty finansowe	13	5 530	5 004
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	20	8	50
Zysk przed opodatkowaniem		17 252	29 909
Podatek dochodowy	14	5 687	9 051
Zysk netto		11 565	20 858
Inne całkowite dochody			
Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/straty w kolejnych okresach:			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		473	- 1 429
Inne całkowite dochody (netto)		473	- 1 429
Całkowite dochody ogółem		12 038	19 429

		01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		11 646	20 745
Udziały niekontrolujące		- 81	113
		11 565	20 858
Całkowite dochody ogółem przypadające:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		12 117	19 320
Udziały niekontrolujące		- 79	109
		12 038	19 429
Liczba akcji na koniec okresu	szt.	37 789 941	38 243 532
Średnioważona liczba akcji	szt.	38 018 245	38 398 680
Zysk na jedną akcję w zł na jedną akcję			
Z działalności kontynuowanej :			
Zwykły	15	0,30	0,54
Rozwodniony	15	0,30	0,54

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31.12.2018**

		Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
AKTYWA	Nota		
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	16	234 680	214 272
Wartość firmy	18	20 408	20 408
Wartości niematerialne	19	735	711
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	20	78	89
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	14	2 055	2 157
Należności z tytułu leasingu finansowego	26	873	-
Pozostałe aktywa finansowe	22	67	81
Pozostałe aktywa	23	2 220	34
Aktywa trwałe razem		261 116	237 752
Aktywa obrotowe			
Zapasy	24	117 664	104 381
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	25	103 756	104 956
Należności z tytułu leasingu finansowego	26	1 200	-
Pozostałe aktywa finansowe	22	79	226
Bieżące aktywa podatkowe	14	3 822	2 430
Pozostałe aktywa	23	1 586	1 986
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	27	17 424	21 502
Aktywa obrotowe razem		245 531	235 481
Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-	-
Aktywa razem		506 647	473 233

		Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
PASYWA	Nota		
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	28	22 857	23 047
Akcje własne	28.1	- 1 087	- 946
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	28	38 945	40 369
Kapitał rezerwowy	29	26 066	25 595
Zyski zatrzymane	30	124 650	120 930
Kapitały przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej		211 431	208 995
Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym	31	408	487
Razem kapitał własny		211 839	209 482
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	32	64 512	91 744
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33	4 988	4 072
Rezerwa na podatek odroczoney	14	5 975	1 872
Rezerwy długoterminowe	34, 39	728	564
Przychody przyszłych okresów	37	3 963	4 693
Zobowiązania długoterminowe razem		80 166	102 945
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	36	112 328	65 737
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	32	93 538	87 097
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33	2 480	1 772
Bieżące zobowiązania podatkowe	14	43	7
Rezerwy krótkoterminowe	34, 39	55	58
Rozliczenia międzyokresowe bierne	35	5 411	5 231
Przychody przyszłych okresów	37	787	904
Zobowiązania krótkoterminowe razem		214 642	160 806
Zobowiązania razem		294 808	263 751
Pasywa razem		506 647	473 233

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2018**

	Nota	Kapitał podstawowy	Akcje własne	Nadwyżka ze sprzedaży akcji	Kapitał rezerwowo z tytułu różnic kursowych z przeliczenia	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	Przypadające na udziały niekontrolujące	Razem
Stan na 01.01.2018		23 047	- 946	40 369	2 683	22 912	120 930	208 995	487	209 482
Wpływ zastosowania MSSF 9	5.2						- 313	- 313		- 313
Stan na 01.01.2018 po zastosowaniu MSSF 9		23 047	- 946	40 369	2 683	22 912	120 617	208 682	487	209 169
Zysk netto za okres		-	-	-	-	-	11 646	11 646	- 81	11 565
Inne całkowite dochody		-	-	-	471	-	-	471	2	473
Nabycie akcji własnych	28.1	-	- 1 755	-	-	-	-	- 1 755	-	- 1 755
Obniżenie kapitału w drodze umorzenia akcji własnych	28.1	- 190	1 614	- 1 424	-	-	-	-	-	-
Wyplata dywidendy	30	-	-	-	-	-	- 7 613	- 7 613	-	- 7 613
Stan na 31.12.2018		22 857	- 1 087	38 945	3 154	22 912	124 650	211 431	408	211 839
Stan na 01.01.2017		23 662	- 3 784	45 306	4 108	22 912	107 866	200 070	416	200 486
Zysk netto za okres		-	-	-	-	-	20 745	20 745	113	20 858
Inne całkowite dochody		-	-	-	- 1 425	-	-	- 1 425	- 4	- 1 429
Nabycie akcji własnych	28.1	-	- 2 714	-	-	-	-	- 2 714	-	- 2 714
Obniżenie kapitału w drodze umorzenia akcji własnych	28.1	- 615	5 552	- 4 937	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenie udziału Grupy w jednostce zależnej	1.2	-	-	-	-	-	-	-	15	15
Zmniejszenie kapitału przypadającego na udziały niekontrolujące w związku z wyplatą dywidendy przez jednostkę zależną		-	-	-	-	-	-	-	- 53	- 53
Wyplata dywidendy	30	-	-	-	-	-	- 7 681	- 7 681	-	- 7 681
Stan na 31.12.2017		23 047	- 946	40 369	2 683	22 912	120 930	208 995	487	209 482

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2018**

		01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk netto za rok obrotowy	Nota	11 565	20 858
Udział w zyskach/stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		- 8	- 50
Amortyzacja aktywów trwałych	9.1	24 031	22 727
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych		755	- 397
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		5 354	4 876
Zysk/strata z działalności inwestycyjnej		- 346	- 695
Zmiany w kapitale obrotowym:			
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	44	1 384	- 14 221
Zmiana stanu zapasów	44	- 12 670	- 13 373
Zmiana pozostałych aktywów	44	222	- 651
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	44	33 430	3 746
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych biernych	44	307	- 152
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	44	- 989	- 767
Naliczony podatek dochodowy	14	5 687	9 051
Zapłacony podatek dochodowy		- 2 825	- 4 573
Wycena instrumentu pochodnego		135	- 505
Inne korekty		-	-
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		66 032	25 874
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		2 929	349
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	16	- 29 226	- 40 159
Dywidendy i odsetki otrzymane		36	62
Spłata udzielonych pożyczek		28	30
Udzielenie pożyczek		-	- 15
Wpływy z rozliczenia instrumentów pochodnych		-	63
Zapłacone zaliczki na przyszłe inwestycje	23	- 2 000	-
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych przeznaczonych do wydzierżawienia w formie leasingu finansowego		- 2 133	-
Wpływy z tytułu rat leasingowych		59	-
Środki pieniężne netto wydane/wygenerowane w związku z działalnością inwestycyjną		- 30 307	- 39 670

		01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Nabycie akcji własnych	28.1	- 1 755	- 2 714
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		- 2 962	- 1 863
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	32.1	35 272	60 827
Splata pożyczek/kredytów	32.1	- 57 361	- 17 530
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej	30	- 7 613	- 7 681
Odsetki zapłacone		- 5 368	- 5 077
Dotacja otrzymana		142	148
Środki pieniężne netto wykorzystane wydane/wygenerowane w związku w działalności finansowej		- 39 645	26 110
Przepływy pieniężne netto		- 3 920	12 314
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		- 4 078	12 286
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku obrotowego		21 502	9 216
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku obrotowego		17 424	21 502
Wpływ zmian kursów walut na saldo środków pieniężnych w walutach obcych		- 158	- 28

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE**1. Informacje ogólne**

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje dane za rok zakończony w dniu 31.12.2018 i zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31.12.2017.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 17.04.2019.

1.1 Informacje o jednostce dominującej

Spółka dominująca Grupy Kapitałowej jest zarejestrowana pod firmą:

Ergis S.A.

w rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego w Warszawie, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000057820.

Siedzibą spółki dominującej jest Warszawa, ul. Tamka 16.

Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 150175921 oraz numer NIP 573-00-03-999.

Na dzień 31.12.2018 skład Zarządu jednostki dominującej był następujący:

Pan Tadeusz Nowicki	Prezes Zarządu
Pan Jan Polaczek	Wiceprezes Zarządu

Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej jest następujący:

Pan Tadeusz Nowicki	Prezes Zarządu
Pan Marek Kapłucha	Wiceprezes Zarządu

Na dzień 31.12.2018 oraz na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej jest następujący:

Pan Marek Górski	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Pan Maciej Grelowski	Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Pan Paweł Kaczorowski	Sekretarz Rady Nadzorczej
Katarzyna Górską-Bednarska	Członek Rady Nadzorczej
Tadeusz Iwanowski	Członek Rady Nadzorczej
Waldemar Maj	Członek Rady Nadzorczej
Maciej Stańczuk	Członek Rady Nadzorczej

Według stanu na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego struktura akcjonariatu jednostki dominującej jest następująca:

Jednostka, siedziba	Ilość akcji	% posiadanego kapitału	% posiadanych praw głosu
Finergis Investment Limited, Nikozja, Cypr	15 207 718	39,92%	40,24%
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	7 617 994	20,00%	20,16%
Otwarty Fundusz Emerytalny PKO	3 936 263	10,33%	10,42%
akcje własne	304 656	0,80%	0,00%
pozostali	11 027 966	28,95%	29,18%
Razem	38 094 597	100,00%	100,00%

W związku z prowadzonym skupem akcji własnych jednostka dominująca na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego posiada 304 656 sztuk akcji własnych.

W dniu 12.06.2018 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Ergis S.A. podjęło uchwałę o umorzeniu 317.528 sztuk zwykłych akcji własnych na okaziciela (serii B1), nabytych przez Spółkę w ramach realizowanego przez nią programu skupu akcji oraz o obniżeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę równą łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 1.613.727,00 zł. Obniżenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 22 sierpnia 2018 roku. W związku z umorzeniem akcji kapitał zakładowy Spółki został obniżony o kwotę w wysokości łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 190.516,80 zł i wynosi obecnie 22.856.758,20 zł.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej nie jest ograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych zostały sporządzone za ten sam okres sprawozdawczy co skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości.

Rokiem obrotowym spółki dominującej oraz spółek wchodzących w skład grupy jest rok kalendarzowy.

Podstawowa działalność Grupy Kapitałowej obejmuje:

- 2221 Z - Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych
- 2222 Z - Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
- 2223 Z - Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych
- 2229 Z - Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych

1.2 Skład Grupy Kapitałowej

Ergis S.A. jest spółką dominującą w Grupie Kapitałowej Grupa Kapitałowa Ergis.

Szczegółowe informacje dotyczące jednostek zależnych oraz stowarzyszonych na dzień 31.12.2018 przedstawiają się następująco:

Nazwa jednostki	Siedziba jednostki	Udział Grupy w kapitale zakładowym %	Udział Grupy w prawach głosu %	Metoda konsolidacji	Podstawowa działalność
Flexergis Sp. z o.o.	Nowy Sącz	100,00%	100,00%	pełna	produkcja i sprzedaż wyrobów poligraficznych w oparciu o technologię fleksodruku i druku offsetowego
Numeratis Sp. z o.o.	Toruń	99,90%	99,90%	pełna	prowadzenie ksiąg rachunkowych i obsługa kadrowo-płacowa
Transgis Sp. z o.o.	Wąbrzeźno	71,10%	71,10%	pełna	towarowy transport drogowy, remonty pojazdów, spedycja
Erg-Pak Sp. z o.o.	Warszawa	71,10%	71,10%	pełna	wynajem środków transportu
Tromar Sp. z o.o.	Oława	48,10%	48,10%	metodą praw własności	produkcja i sprzedaż chemikaliów organicznych
Circular Packaging Design Sp. z o.o.	Warszawa	94,64%	94,64%	pełna	doradztwo gospodarcze i inne usługi, w tym działalność agencyjna i holdingowa

Grupa Kapitałowa Ergis		Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31.12.2018 (w tysiącach zł)			
MKF-Schimanski-Ergis GmbH	Berlin, Niemcy	99,66%	99,66%	pełna	produkcja folii twardych PET i laminatów z folii twardej PET/PE , dystrybucja folii twardych PVC, PVC/PE, PET, PET/PE i laminatów z folii twardej PET/PE
CS Recycling Sp. z o.o.	Warszawa	90,22%	90,22%	pełna	recykling tworzyw sztucznych
MKF-Ergis Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna	produkcja i sprzedaż folii twardych PVC , PVC/PE oraz PET i PET/PE
Trend Tapety Sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna	

2. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

2.1 Profesjonalny osąd oraz niepewność szacunków i założeń

Stosując zasady rachunkowości obowiązujące w Grupie, Zarząd jednostki dominującej zobowiązany jest do dokonywania szacunków, osądów i założeń dotyczących kwot wyceny poszczególnych składników aktywów i zobowiązań.

Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych.

Szacunki i leżące u ich podstaw założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wielkości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy ich na równi z okresem bieżącym.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie mają profesjonalny osąd kierownictwa, szacunki i założenia stanowiące ich podstawę:

Ujmowanie przychodów

Sprzedaż wyrobów oraz towarów jest realizowana na podstawie otrzymywanych na bieżąco zamówień. Umowy z klientami zawierają tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia – sprzedaż towaru. W związku z tym Grupa rozpoznaje przychód w określonym momencie, tj. w momencie przejścia ryzyk związanych z towarem na klienta.

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem rabatów, pod warunkiem złożenia przez klienta zamówień na określoną wartość lub ilość.

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Stawki amortyzacyjne

Grupa dokonuje corocznej weryfikacji wartości końcowej, metody amortyzacji oraz przewidywanych okresów użytkowania środków trwałych podlegających amortyzacji. W ocenie Zarządu jednostki dominującej środki trwałe wykorzystywane są w równomiernym stopniu. Odpisy amortyzacyjne ustala się poprzez oszacowanie okresów użytkowania i równomierne rozłożenie wartości podlegającej umorzeniu.

Celem stwierdzenia prawidłowości przyjętego okresu eksploatacji środków trwałych dokonuje się ich przeglądu, ocenie podlega : stopień zużycia technicznego, stopień zużycia technologicznego, intensywność dotychczasowej eksploatacji, intensywność przewidywanej eksploatacji, przewidywany okres żywotności, dostępność części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych.

Ponadto przeprowadza się konsultacje z osobami odpowiedzialnymi za eksploatację środków trwałych.

Informację dotyczącą analizy stawek amortyzacji na dzień 31.12.2018 przedstawiono w nocie 16.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Na dzień 31.12.2018 Grupa przyjęła wyliczenia rezerw z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych dokonane przez niezależnego aktuarusza. Przyjęte, na koniec 2018 roku, założenia techniczne, metodologia wyliczeń oraz analiza zmian wartości nie odbiegały zasadniczo od dotychczas stosowanych metod przez Grupę.

Zmiana rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w okresie sprawozdawczym związana była ze zmianą założeń demograficznych, w związku ze zmianą przepisów prawnych dotyczących wieku emerytalnego. Szczegóły wyliczenia przedstawiono w nocie 39.

Utrata wartości aktywów trwałych, w tym wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa analizuje przesłanki utraty wartości aktywów trwałych i przeprowadziła test na utratę ich wartości. Szczegóły dotyczące przeprowadzonych testów na utratę wartości opisano w nocie 18.2.

Grupa ocenia, że na dzień bilansowy nie istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na utratę wartości pozostałych składników niefinansowych aktywów trwałych.

Ocena utraty wartości zapasów

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje analizy wystąpienia przesłanek utraty wartości zapasów. Na podstawie analizy danych z ewidencji rotacji stwierdza się, czy zapasy straciły (częściowo lub całkowicie) wartość użytkową (zapasy materiałów, półproduktów, wyrobów gotowych i towarów) lub wartość handlową (zapasy wyrobów gotowych i towarów). Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość zapasów wyrobów gotowych i towarów, wynikającą z ksiąg rachunkowych, do ceny sprzedaży netto. Grupa ustala wiarygodną cenę sprzedaży netto dla każdej pozycji wyrobów gotowych i towarów. Wartości oszacowanych odpisów aktualizujących zaprezentowano w nocie 24.

Aktywo z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości lub zmiany przepisów podatkowych mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, przyjętych na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, przy założeniu, że stawki te będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów. Informacje o podatku odroczonym przedstawia nota 14.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwiło polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja Grupy.

Spółki Grupy ujmują i wyceniają aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółki Grupy ujmują te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej (instrumenty pochodne).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy Kapitałowej. Dane zostały wykazane w tysiącach złotych, o ile nie wskazano inaczej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę Kapitałową.

Jednostka dominująca zapewniła udzielenie wsparcia finansowego i organizacyjnego spółkom z Dywizji Folii Twardych, tj. MKF-Ergis Sp. z o.o. oraz MKF-Schimanski-Ergis GmbH. Sytuacja finansowa jednostki dominującej pozwala na wywiązanie się z udzielonego zapewnienia.

Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów sporządzane jest w układzie kalkulacyjnym. Grupa Kapitałowa sporządza Skonsolidowane Sprawozdanie z Przepływów Pieniężnych metodą pośrednią.

3.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

4. Stosowane zasady rachunkowości

4.1 Zasady konsolidacji

4.1.1 Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcia jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Koszt połączenia jednostek wycenia się w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z połączeniem jednostek gospodarczych. Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej, spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 "Połączenia jednostek gospodarczych" ujmuje się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z wyjątkiem aktywów trwałych (lub grup do zbycia) sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 "Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana", ujmowanych i wycenianych w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Wartość firmy wynikającą z przejęcia ujmuje się w aktywach i początkowo wykazuje po kosztach, jako wartość kosztów przejęcia przekraczającą udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Jeśli po przeszacowaniu udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przekracza koszt połączenia jednostek gospodarczych, nadwyżkę ujmuje się, po zweryfikowaniu poprawności identyfikacji przyjętych aktywów i zobowiązań, w wyniku finansowym.

Udziały niekontrolujące w jednostce przejmowanej są początkowo wyceniane jako proporcja (udział) udziałów niekontrolujących w wartości godziwej netto ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych.

4.1.2 Inwestycje w jednostki zależne objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Wyniki finansowe jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu ich efektywnego nabycia lub zbycia.

W stosownych przypadkach w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez daną jednostkę z zasadami stosowanymi przez pozostałe jednostki Grupy.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty zachodzące między podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają pełnej eliminacji konsolidacyjnej.

Udziały niekontrolujące w aktywach netto (z wyłączeniem wartości firmy) konsolidowanych podmiotów zależnych prezentowane są odrębnie od kapitału własnego Grupy. Na udziały niekontrolujące składają się wartości udziałów na dzień połączenia jednostek gospodarczych oraz udziały niekontrolujące w zmianach w kapitale własnym począwszy od daty połączenia. Straty przypisywane udziałom niekontrolującym wykraczające poza udział w kapitale podstawowym podmiotu alokowane są do udziałów Grupy, z wyjątkiem przypadków wiążącego zobowiązania i zdolności udziałowców niekontrolujących do dokonania dodatkowych inwestycji w celu pokrycia strat.

4.1.3 Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Wyniki finansowe, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych ujmuje się w sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycje w jednostkę stowarzyszoną wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie historycznym, ze stosowną korektą o zaistniałe po dacie przejęcia zmiany udziału Grupy w aktywach netto jednostki stowarzyszonej minus wszelkie utraty wartości poszczególnych inwestycji. Straty jednostek stowarzyszonych przekraczające wartość udziału Grupy w tych jednostkach (w tym wszelkie udziały długoterminowe, które w zasadzie stanowią część inwestycji netto Grupy w jednostkę stowarzyszoną) ujmuje się wyłącznie wówczas, jeśli Grupa zaciągnęła wiążące zobowiązania prawne lub zwyczajowe lub dokonała płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżkę ceny nabycia nad wartością godziwą dających się zidentyfikować aktywów netto jednostki stowarzyszonej na dzień nabycia ujmuje się jako wartość firmy. Wartość firmy włączona jest do wartości bilansowej inwestycji, a utratę jej wartości wycenia się w ramach tej inwestycji. Jakakolwiek nadwyżkę udziału Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad kosztem przejęcia po dokonaniu przeszacowania ujmuje się niezwłocznie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Grupą a jednostką stowarzyszoną podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym do wartości udziału Grupy w odpowiedniej jednostce stowarzyszonej.

4.1.4 Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejęciu wynika z wystąpienia na dzień przejęcia nadwyżki kosztu przejęcia jednostki nad udziałem Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki zależnej, stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia ujmowanych na dzień przejęcia.

Wartość firmy ujmuje się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy alokuje się na poszczególne ośrodki Grupy generujące przepływy pieniężne, które powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia. Jednostki generujące przepływy pieniężne, do których alokuje się wartość firmy, testuje się pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, stratę z tytułu utraty wartości alokuje się najpierw w celu redukcji kwoty bilansowej wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a następnie do pozostałych aktywów tego ośrodka proporcjonalnie do wartości bilansowej poszczególnych składników aktywów tej jednostki. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku / straty z tytułu zbycia.

4.2 Przychody z umów z klientami - polityka rachunkowości stosowana począwszy od 1 stycznia 2018 roku

Grupa stosuje MSSF 15 Przychody z umów z klientami do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSR 17 Leasing, instrumentów finansowych i innych praw lub zobowiązań umownych objętych zakresem MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne, MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest ujmowanie przychodów w momencie transferu dóbr i usług do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę, w zamian za przekazanie tych dóbr i usług. Zasady te są stosowane przy wykorzystaniu modelu pięciu kroków:

- identyfikacja umowy z klientem,
- identyfikacja zobowiązania do wykonania świadczenia w ramach umowy z klientem,
- określenie ceny transakcji,
- dokonanie alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

a) Identyfikacja umowy z klientem

Grupa ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych jednostki); oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Grupie, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ jednostka może zaoferować klientowi ulgę cenową.

b) Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrządzone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz
- zobowiązanie Grupy do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

c) Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

d) Wynagrodzenie zmienne

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta. Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Grupie dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana – wartość oczekiwana to suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli Grupa zawiera dużą liczbę podobnych umów.
- wartość najbardziej prawdopodobna – wartość najbardziej prawdopodobna to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia (tj. pojedynczy najbardziej prawdopodobny wynik umowy). Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Grupa albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Grupa zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

e) Przepisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

f) Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrządzonego dobra lub usługi klientowi. W odniesieniu do umów dotyczących usług ciągłych, na podstawie których Grupa ma prawo do otrzymania od klienta wynagrodzenia w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane, Grupa ujmuje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

g) Wynagrodzenie zlecniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

Nie dotyczy Grupy.

h) Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem upustów, rabatów (premię za wyniki). Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego. Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego stosując metodę wartości najbardziej prawdopodobnej.

i) Istotny komponent finansowania

Grupa zdecydowała się nie korygować przyrządzonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrządzonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Grupa nie wydzieliła istotnego elementu finansowania.

j) Wynagrodzenie niepieniężne

Nie dotyczy Grupy.

k) Gwarancje

Grupa udziela gwarancji na sprzedane produkty, które stanowi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją. Spółka ujmuje takie gwarancje zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

Niektóre niestandardowe umowy z klientami mogą zawierać gwarancje rozszerzone. Gwarancje takie nie stanowią oddzielnej usługi.

l) Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy

Grupa nie ujmuje dodatkowych kosztów doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem jako składników aktywów. Koszty te ponoszone bez względu na to, czy umowa została zawarta, ujmuje się jako koszty w momencie ich poniesienia, chyba że koszty te wyraźnie obciążają klienta bez względu na to, czy umowa zostanie zawarta.

m) Aktywa z tytułu umowy

Nie dotyczy Grupy.

n) Należności

W ramach należności Grupa ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest bezwarunkowe (jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływ określonego czasu). Grupa ujmuje należność zgodnie z MSSF 9. W momencie początkowego ujęcia należności z tytułu umowy wszelkie różnice pomiędzy wyceną należności zgodnie z MSSF 9 a odpowiadającą jej wcześniej ujętą kwotą przychodów Grupa ujmuje jako koszt (strata z tytułu utraty wartości).

o) Zobowiązania z tytułu umowy

W ramach zobowiązań z tytułu umowy Grupa ujmuje otrzymane lub należne od klienta wynagrodzenie, z którym wiąże się obowiązek przekazania klientowi dóbr lub usług.

p) Aktywa z tytułu prawa do zwrotu

W ramach aktywów z tytułu prawa do zwrotu Grupa ujmuje prawo do odzyskania produktów od klientów po wywiązaniu się ze zobowiązania do zwrotu zapłaty.

r) Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia

Grupa ujmuje zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia, jeżeli po jego otrzymaniu oczekuje, że zwróci jego część lub całość klientowi. Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia wycenia się w kwocie otrzymanego wynagrodzenia (lub należności), do którego – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – nie jest ona uprawniona (tj. w wysokości kwot nieujętych w cenie transakcyjnej). Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia (oraz odpowiednia zmiana ceny transakcyjnej oraz wynikająca z niej zmiana zobowiązania z tytułu umowy) jest aktualizowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w związku ze zmianami okoliczności.

4.2.1 Sprzedaż wyrobów gotowych oraz towarów i materiałów

Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych oraz towarów i materiałów ujmowane są po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia z Grupy na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów;
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów;
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że jednostka otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją;
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

4.2.2 Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są narastająco według czasu powstawania, poprzez odniesienie do kwoty niespłaconego jeszcze kapitału i przy uwzględnieniu efektywnej stopy oprocentowania, czyli stopy efektywnie dyskontującej przyszłe wpływy pieniężne szacowane na oczekiwany okres użytkowania danego składnika aktywów do wartości bilansowej netto tego składnika.

4.3 Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

4.4 Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż waluta funkcjonalna wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień poprzedzający dzień transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu obowiązującego na ten dzień. Kursy przyjęte do wyceny aktywów i pasywów przyjmowane są odpowiednio jako kursy kupna i sprzedaży banku obsługującego spółkę, tj. Banku Handlowego w Warszawie, skorygowane o uzyskiwane przez jednostkę dominującą warunki przy transakcjach bankowych. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się po kursie obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane są według kosztu historycznego.

Różnice kursowe ujmują się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym powstają.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Przy konsolidacji aktywa i zobowiązania jednostek zlokalizowanych za granicą przelicza się na walutę polską po średnim kursie ustalonym przez NBP na ostatni dzień okresu sprawozdawczego. Przychody i koszty są przeliczane przy użyciu kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego, z wyjątkiem sytuacji gdy wahania kursów są bardzo znaczne (wtedy stosuje się kursy wymiany z dat dokonania transakcji). Wszelkie różnice kursowe klasyfikuje się jako kapitał własny i ujmuje w kapitale rezerwowym Grupy z tytułu przeliczenia jednostek zagranicznych. Takie różnice kursowe ujmują się jako przychód bądź koszt w okresie, w którym następuje zbycie jednostki zlokalizowanej za granicą.

Wartość firmy oraz korekty wartości godziwej wynikające z nabycia jednostki zlokalizowanej za granicą traktowane są jako składnik aktywów lub zobowiązań jednostki zlokalizowanej za granicą i podlegają przeliczeniu przy zastosowaniu średniego kursu ustalonego przez NBP na ostatni dzień okresu sprawozdawczego.

Kursy przyjęte do wyceny pozycji walutowych na dzień bilansowy

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
średni kurs EUR ustalony przez NBP na ostatni dzień okresu sprawozdawczego	4,3000	4,1709
	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
kurs EUR stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego	4,2669	4,2447
	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
kursy EUR przyjęte do wyceny pozycji walutowych w sprawozdaniu finansowym		
kurs kupna (przyjęty do wyceny aktywów)	4,3000	4,1693
kurs sprzedaży (przyjęty do wyceny pasywów)	4,3000	4,1843

4.5 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Przychody z inwestycji uzyskane w wyniku krótkoterminowego inwestowania pozyskanych środków zewnętrznych przeznaczonych bezpośrednio na finansowanie nabycia lub wytworzenia składników majątku, pomniejszają wartość kosztów finansowania zewnętrznego podlegających kapitalizacji.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio na sprawozdanie z całkowitych dochodów w okresie, w którym zostały poniesione.

Powyższe zasady kapitalizacji nie są stosowane do:

- aktywów wycenianych w wartości godziwej,
- zapasów wytwarzanych w znaczących ilościach w cyklu ciągłym i charakteryzujących się wysoką rotacją.

4.6 Dotacje

Dotacji nie ujmuje się do chwili uzyskania uzasadnionej pewności, że Grupa spełni konieczne warunki i otrzyma takie dotacje.

Dotacje których zasadniczym warunkiem jest nabycie lub wytworzenie przez Grupę aktywów trwałych, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji przychodów przyszłych okresów.

Dotacje te odnosi się na sprawozdanie z całkowitych dochodów systematycznie przez przewidywany okres użytkowania ekonomicznego tych aktywów.

Pozostałe dotacje ujmowane są systematycznie w przychodach, w okresie niezbędnym do skompensowania kosztów, które te dotacje miały w zamierzeniu kompensować. Dotacje należne jako rekompensata kosztów lub strat już poniesionych lub jako forma bezpośredniego wsparcia finansowego bez ponoszenia przyszłych kosztów ujmowane są w sprawozdanie z całkowitych dochodów w okresie, w którym są należne.

4.7 Koszty świadczeń pracowniczych

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze w tym wpłaty do programów określonych składek, ujmowane są w okresie w którym jednostka otrzymała przedmiotowe świadczenie ze strony pracownika, a w przypadku wypłat z zysku lub premii gdy spełnione zostały następujące warunki:

- na Grupie ciąży obecne prawne lub zwyczajowe oczekiwane zobowiązanie do dokonania wypłat z wyniku zdarzeń przeszłych,
- można dokonać wiarygodnej wyceny tego zobowiązania.

W przypadku świadczeń z tytułu płatnych nieobecności, świadczenia pracownicze ujmowane są z chwilą ich wystąpienia.

Świadczenia po okresie zatrudnienia w formie programów określonych świadczeń (odprawy emerytalne) oraz inne długoterminowe świadczenia (nagrody jubileuszowe, itp.) ustalane są na podstawie wyceny aktuarialnej przeprowadzanej na każdy dzień bilansowy. Koszty przeszłego zatrudnienia rozpoznawane są natychmiast w stopniu, w jakim dotyczą świadczeń już nabytych, a w pozostałych przypadkach amortyzuje się je metodą liniową przez średni okres, po którym świadczenia zostają nabyte.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ujmowane są jako koszt, chyba że stanowią koszt wytworzenia składników aktywów.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy ujmuje się jako zobowiązanie i koszt, gdy Grupa jest zdecydowana w możliwy do udowodnienia sposób:

- rozwiązać stosunek pracy z pracownikiem lub grupa pracowników przed osiągnięciem przez nich wieku emerytalnego,
- zapewnić świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie złożonej przez siebie propozycji zachęcającej ich do dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy.

4.8 Opodatkowanie

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący do zapłaty oraz podatek odroczony.

4.8.1 Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

4.8.2 Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów, a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe jakie jednostka może wykorzystać. Pozycja aktywów lub rezerwy na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą według przewidywań obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie w jakim wynika ze zobowiązania jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

4.8.3 Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres obrachunkowy

Podatek bieżący i odroczony wykazuje się w kosztach w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny, bo wtedy także podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny (inne całkowite dochody w sprawozdaniu z całkowitych dochodów), lub gdy wynika on z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych. W przypadku połączenia jednostek gospodarczych konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższającej koszt przejęcia.

4.8.4 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Grupy jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Grupa określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Grupa stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Grupa odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych. Grupa odzwierciedla ten fakt poprzez określenie najbardziej prawdopodobnego scenariusza - jest to pojedyncza kwota spośród możliwych wyników.

4.9 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki. Nakłady na środki trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki). Środki trwałe obejmują istotne specjalistyczne części zamienne które funkcjonują jako element środka trwałego.

Środki trwałe ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Jako odrębne pozycje środków trwałych ujmowane są istotne komponenty.

Środki trwałe w budowie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie wytworzenia lub w cenie nabycia pomniejszonej o ujęte odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt wytworzenia obejmuje opłaty oraz, dla odpowiednich aktywów, koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy.

Amortyzacja tych aktywów trwałych rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia ich użytkowania, zgodnie z zasadami dotyczącymi pozostałych aktywów trwałych Grupy.

Amortyzacja środków trwałych, w tym komponentów, odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie.

Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Budynki i budowle	od	10 lat	do	40 lat
Maszyny i urządzenia	od	2 lat	do	25 lat
Środki transportu	od	2,5 roku	do	6 lat
Pozostałe środki trwałe	od	2 lat	do	10 lat

Grunty własne nie podlegają amortyzacji.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów nie podlega amortyzacji.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla środków trwałych w budowie w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy.

Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w nocie 4.11. Skutki utraty wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w nocie 4.13.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz środki trwałe w budowie wyceniane są według kosztu nabycia lub wytworzenia pomniejszonego o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

4.10 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne obejmują aktywa Grupy, które nie posiadają postaci fizycznej, są identyfikowalne oraz które można wiarygodnie wycenić i które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych.

Wartości niematerialne ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Wartości niematerialne powstałe na skutek prowadzenia prac rozwojowych, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika wartości niematerialnych, tak aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jej użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych.

Nakłady poniesione w okresie prowadzenia prac badawczych oraz nakłady nie spełniające w/w warunków ujmowane są jako koszty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w dacie ich poniesienia, w pozycji kosztów ogólnego zarządu.

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie.

Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Licencje na oprogramowanie	3 lata
Prace rozwojowe	5 lat
Znaki towarowe	5 lat
Prawa majątkowe	5 lat

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla wartości niematerialnych w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy.

Zasady właściwe ustalaniu utraty wartości przedstawiono w nocie 4.11. Skutki utraty wartości, wartości niematerialnych jak również ich amortyzacji odnoszone są w koszty działalności podstawowej.

Wartości niematerialne spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w nocie 4.13.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wyceniane są według kosztu po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

4.11 Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości.

Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne.

W przypadku wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, test utraty wartości przeprowadzany jest corocznie oraz dodatkowo wtedy, gdy występują przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła, za wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów wykazywany był w wartości przeszacowanej (wówczas utrata wartości traktowana jest jako obniżenie wcześniejszego przeszacowania).

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów / jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, o ile składnik aktywów nie podlegał wcześniej przeszacowaniu – w takim przypadku, odwrócenie straty z tytułu utraty wartości traktuje się jak zwiększenie z aktualizacji wyceny.

Wartość firmy z uwagi na nieokreślony termin ekonomicznej użyteczności poddawana jest testowi na utratę wartości corocznie.

4.12 Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego która z nich jest niższa.

Produkty gotowe oraz produkty w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy towarów, materiałów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według następujących zasad:

- materiały zalegające od 2 do 3 lat - 70% wartości bilansowej, a ponad 3 lata 100% wartości bilansowej
- produkty, półprodukty i towary zalegające od 1 roku do 2 lat - 50% wartości bilansowej, a powyżej 2 lat 70% wartości bilansowej

Rozchody wyceniane są na podstawie cen ewidencyjnych, ustalonych w wysokości średniej ważonej cen (kosztów) danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających, jak i ich odwrócenia, odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

4.13 Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa przeznaczone do zbycia (lub grupa do zbycia) prezentowane są oddzielnie od innych aktywów. Jeżeli z grupą do zbycia związane są zobowiązania jakie będą przekazane w transakcji sprzedaży łącznie z grupą do zbycia, zobowiązania te prezentowane są oddzielnie od innych zobowiązań.

4.14 Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na jednostce ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

4.14.1 Umowy rodzące zobowiązania

Bieżące zobowiązania wynikające z umów rodzących zobowiązania ujmuje się jako rezerwy. Za umowę rodzącą zobowiązania uważa się umowę wymuszającą nieuniknione koszty realizacji zobowiązań umownych, których wartość przekracza wysokość korzyści ekonomicznych przewidywanych w ramach umowy.

4.14.2 Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Grupa opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia.

Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednie koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i niezwiązane z bieżącą działalnością podmiotu.

4.14.3 Zobowiązania warunkowe nabyte w ramach połączenia jednostek gospodarczych

Zobowiązania warunkowe nabyte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo w wartości godziwej na dzień nabycia. W kolejnych dniach bilansowych zobowiązania warunkowe wycenia się w wyższej spośród dwóch wartości: tej, którą ujęto by zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” lub wartości ujętej początkowo pomniejszonej o łączną kwotę dochodów ujętą zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

4.15 Aktywa finansowe – polityka rachunkowości stosowana począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku

a) Klasyfikacja aktywów finansowych

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii wyceny:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”). Grupa dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

b) Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

c) Zaprzestanie ujmowania

Aktywa finansowe wyłącza się z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy:

- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub
- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe klasyfikowane są do jednej z czterech kategorii:

- Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

d) Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Grupa klasyfikuje:

- należności handlowe,
- pożyczki spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- środki pieniężne i ekwiwalenty.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

e) Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz zyski i straty z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym i obliczane w taki sam sposób jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem. Pozostałe zmiany wartości godziwej ujmowane są w przez inne całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych łączny zysk lub strata uprzednio rozpoznana w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

Grupa nie posiada aktywów finansowych zaliczanych do tej kategorii.

f) Instrumenty kapitałowe – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W momencie początkowego ujęcia Grupa może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego. Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy, chyba że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Grupa nie posiada aktywów finansowych zaliczanych do tej kategorii.

g) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnik aktywów finansowych, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zysk lub stratę z wyceny inwestycji dłużnych do wartości godziwej ujmuje się w wyniku finansowym.

Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa klasyfikuje nienotowane instrumenty kapitałowe.

4.16 Utrata wartości aktywów finansowych – polityka rachunkowości stosowana począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku

Grupa dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych (ang. expected credit losses, „ECL”) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Grupa wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

Grupa ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym wzrasta od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy pojawia się opóźnienie w spłacie, a następnie gdy opóźnienie to przekracza kolejne progi - 30, 90, 180, 360 dni.

Jednocześnie, Grupa ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. default) następuje w przypadku gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 360 dni.

Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe dla poszczególnych istotnych kategorii aktywów finansowych przedstawia się następująco:

i. należności handlowe od jednostek niepowiązanych - Grupa stosuje model uproszczony w oparciu o analizę historyczną ściągłości należności dla poszczególnych przedziałów opóźnień:

- nieprzeterminowane - 0,20%
- przeterminowane 1-30 dni - 1%
- przeterminowane 31-90 dni - 5%
- przeterminowane 91-180 dni - 10%
- przeterminowane 181-360 dni - 50%
- przeterminowane powyżej 360 dni - 100%
- należności przekazane do windykacji niezależnie od opóźnienia w spłacie - 100%

ii. Należności z tytułu leasingu finansowego, pożyczki, pozostałe aktywa z tytułu umów - Grupa stosuje model ogólny, na bieżąco monitorując zmiany standingu kredytowego kontrahentów oraz dokonuje odpisów w przypadkach jego obniżenia. Przypadki takie traktowane są indywidualnie, a wysokość odpisu zależy od każdorazowo dokonanej oceny powstałego ryzyka.

W przypadku aktywów finansowych wykazywanych po amortyzowanym koszcie, kwota odpisu z tytułu utraty wartości stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o pierwotną efektywną stopę procentową składnika aktywów finansowych.

Wartość bilansową składnika aktywów finansowych pomniejsza się o odpis z tytułu utraty wartości bezpośrednio dla wszystkich aktywów tego typu, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług, których wartość bilansową pomniejsza się stosując konto korygujące ich pierwotną wartość. W przypadku stwierdzenia nieściągalności danej należności z tytułu dostaw i usług, odpisuje się ją właśnie w ciężar konta odpisu aktualizującego. Natomiast jeśli uprzednio odpisane kwoty zostaną później odzyskane, dokonuje się odpowiedniego uznania konta odpisu aktualizującego. Zmiany wartości bilansowej konta odpisu aktualizującego ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

Jeżeli w kolejnym okresie obrachunkowym kwota odpisu z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można racjonalnie odnieść do zdarzenia mającego miejsce po ujęciu utraty wartości, uprzednio ujęty odpis z tytułu utraty wartości odwraca się w rachunku zysków i strat, jeżeli wartość bilansowa inwestycji w dniu odwrócenia utraty wartości nie przekracza kwoty zamortyzowanego kosztu, powstającego gdyby utrata wartości nie została ujęta.

4.17 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu chyba, że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające.

Na dzień 31.12.2018 oraz na dzień 31.12.2017 żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe, za wyjątkiem zmian z tytułu własnego ryzyka kredytowego dla zobowiązań finansowych pierwotnie zakwalifikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, które od 1 stycznia 2018 roku ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązania finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego.

Przed 1 stycznia 2018 roku znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmowała jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnica odnośnych wartości bilansowych wykazywana była w zysku lub stracie.

Od 1 stycznia 2018 roku w przypadku modyfikacji warunków umownych zobowiązania finansowego, która nie powoduje zaprzestania ujmowania istniejącego zobowiązania, zysk lub stratę ujmuje się niezwłocznie w wyniku finansowym. Zysk lub stratę oblicza się jako różnicę pomiędzy wartością bieżącą zmodyfikowanych i oryginalnych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem oryginalnej efektywnej stopy procentowej zobowiązania.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

4.18 Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

4.18.1 Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenia wartości godziwej wykazuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, wraz z wszelkimi zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej przypadającymi na ryzyko objęte zabezpieczeniem. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz zmiany pozycji zabezpieczanej przypadające na zabezpieczane ryzyko ujmowane są w pozycji rachunku zysków i strat dotyczącej tej zabezpieczanej pozycji.

Grupa przestaje stosować rachunkowość zabezpieczeń, jeżeli rozwiązuje powiązanie zabezpieczające, instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany, lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń. Korektę wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej wynikającą z zabezpieczanego ryzyka amortyzuje się w rachunku zysków i strat począwszy od chwili, gdy rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana.

4.18.2 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączone z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Grupa przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

5. Zmiana stosowanych zasad rachunkowości

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 roku i później.

Grupa zastosowała po raz pierwszy MSSF 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”) oraz MSSF 9 Instrumenty finansowe („MSSF 9”). Pozostałe nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje, które mają zastosowanie po raz pierwszy w 2018 roku nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Wpływ MSSF 15 i MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień pierwszego zastosowania, tj. 01.01.2018 był nieznaczący.

5.1 MSSF 15 "Przychody z umów z klientami "

MSSF 15 uchyla MSR 11 Umowy o usługę budowlaną, MSR 18 Przychody i związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem tych, które wchodzą w zakres innych standardów. Nowy standard ustanawia tzw. „Model Pięciu Kroków” rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpił wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 01.01.2018 i później.

Zastosowanie MSSF 15 wymaga od Zarządu jednostki dominującej dokonywania osądów na każdym z pięciu kroków ustanowionego modelu.

Grupa zastosowała MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

Grupa prowadzi sprzedaż wyrobów oraz towarów z tworzyw sztucznych.

a) Sprzedaż wyrobów i towarów

Sprzedaż wyrobów oraz towarów jest realizowana na podstawie otrzymywanych na bieżąco zamówień. Umowy z klientami zawierają tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia – sprzedaż towaru. W związku z tym przychód jest rozpoznawany w określonym momencie, tj. w momencie przejścia ryzyk związanych z towarem na klienta (co do zasady w momencie dostawy). W konsekwencji przyjęcie MSSF 15 nie miało wpływu na moment ujmowania przez Grupę przychodu z tytułu takich umów.

W ramach oceny wpływu wprowadzenia MSSF 15, Grupa rozważyła m.in. następujące aspekty:

I. Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem rabatów, pod warunkiem złożenia przez klienta zamówień na określoną wartość lub ilość.

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego. Wprowadzane zmiany nie odbiegają od obecnie stosowanej w Grupie polityki rachunkowości.

II. Prawo do zwrotu

W pojedynczych przypadkach umowy z sieciami handlowymi przewidują możliwość zwrotu niesprzedanego towaru. Z uwagi na fakt, że sytuacja taka nie wystąpiła w okresie sprawozdawczym ani w 2017 roku, Grupa nie dokonywała korekt w sprawozdaniu finansowym.

III. Gwarancje

Grupa udziela gwarancji na sprzedawane wyroby gotowe i towary. Gwarancje te stanowią zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją i nie stanowią dodatkowej usługi.

W konsekwencji, istniejące gwarancje będą dalej ujmowane zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

b) Sprzedaż pakietu dóbr i usług lub pakietu kilku usług, świadczonych w różnym okresie

Sprzedaż tego rodzaju nie występuje w Grupie.

c) Zaliczki otrzymane od klientów

Dotychczas Grupa prezentowała zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Zobowiązania z tytułu umów”. Zgodnie z dotychczasową polityką rachunkowości Grupa nie ujmowała kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych.

d) Istotny element finansowania

Zgodnie z MSSF 15, Grupa ocenia, czy umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, bowiem w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

W Grupie nie wystąpiły przypadki umów z klientami, dla których okres pomiędzy przekazaniem przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi a momentem zapłaty za dobro lub usługę przekracza jeden rok, w związku z tym Grupa nie dokonywała korekt w rocznym sprawozdaniu finansowym.

e) Wymogi w zakresie prezentacji i ujawniania informacji

MSSF 15 wprowadza nowe wymogi w zakresie prezentacji i ujawnień. Grupa ocenia, że wpływ tych ujawnień nie będzie istotny.

Dodatkowo, zgodnie z wymogami MSSF 15, Grupa przedstawia ujęte przychody z tytułu umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych. Grupa ujawnia ponadto wystarczające informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie powiązania między ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które jednostka ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego, jeżeli stosuje MSSF 8 Segmenty operacyjne.

f) Inne korekty

Wymogi dotyczące ujmowania i wyceny zgodnie z MSSF 15 mają również zastosowanie do ujmowania i wyceny aktywów/rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, różnic kursowych z przeliczenia jednostki zagranicznej, a także zysku/straty ze sprzedaży aktywów niefinansowych (takich jak rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne), w sytuacji, gdy taka sprzedaż nie odbywa się w normalnym toku prowadzenia działalności gospodarczej. W ocenie Grupy wpływ przyjęcia MSSF 15 nie jest jednak w tym zakresie istotny.

Podsumowując, wdrożenie MSSF 15 nie miało istotnego wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej.

5.2 MSSF 9 "Instrumenty finansowe"

MSSF 9 zastąpił MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena, i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. MSSF 9 opisuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Poniżej przedstawiono ujawnienia w zakresie wpływu wdrożenia MSSF 9 na dzień 01.01.2018:

	<u>Wpływ na 01.01.2018</u>
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	-387
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	74
Aktywa	<u>-313</u>
Zyski zatrzymane	-313
Pasywa	<u>-313</u>

Grupa zastosowała MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

a) Klasyfikacja i wycena

Zgodnie z MSSF 9, z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub w wartości godziwej przez wynik finansowy. Grupa klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”).

Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych Grupy zgodnie z MSSF 9 przedstawia się następująco:

i. Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie, utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, będących jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

ii. Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego na moment zaprzestania ujmowania. Ta kategoria obejmuje klasy aktywów finansowych, które spełniają kryterium SPPI oraz są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych. Zgodnie z MSR 39 te aktywa finansowe były klasyfikowane jako aktywa dostępne do sprzedaży.

iii. Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego na moment zaprzestania ujmowania. Ta kategoria obejmuje udziały w spółkach nienotowanych, w przypadku których Grupa dokonała nieodwołalnego wyboru w zakresie wyceny w momencie początkowego ujęcia bądź na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9. Zgodnie z MSR 39 udziały w spółkach nienotowanych były klasyfikowane jako aktywa dostępne do sprzedaży.

iv. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują instrumenty pochodne (opcje, kontrakty forward oraz SWAP-y procentowe), w przypadku których nie zostało spełnione kryterium SPPI. Zgodnie z MSR 39 instrumenty pochodne były klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i zastosowanie MSSF 9 Grupa nie zmieniła zasad wyceny tych instrumentów.

MSSF 9 nie wprowadza istotnych zmian w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych, z wyjątkiem modyfikacji, które nie powodują zaprzestania ujmowania istniejącego zobowiązania finansowego. Zgodnie z dotychczasową praktyką zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe, za wyjątkiem zmian z tytułu własnego ryzyka kredytowego dla zobowiązań finansowych pierwotnie zakwalifikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, które od 01.01.2018 ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach. Nowy standard narzuca na jednostki obowiązek ujmowania korekty wartości zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego jako przychodu lub kosztu w wyniku finansowym w momencie modyfikacji.

Grupa dokonała oceny modelu biznesowego na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, tj. 1 stycznia 2018 roku, a następnie zastosowała retrospektywnie niezależnie od tego, jaki był model biznesowy w poprzednich okresach sprawozdawczych do tych aktywów finansowych, dla których nie zaprzestano ujmowania przed dniem 1 stycznia 2018 roku. Grupa dokonała oceny spełnienia kryterium SPPI w oparciu o fakty i okoliczności występujące w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych.

Podsumowując, zastosowanie MSSF 9 nie wpłynęło znacząco na klasyfikację aktywów i zobowiązań finansowych przez Grupę i nie dokonała ona z tego tytułu żadnych korekt w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

b) Utrata wartości

Zastosowanie MSSF 9 zasadniczo zmienia podejście do utraty wartości aktywów finansowych poprzez odejście od koncepcji straty poniesionej na rzecz straty oczekiwanej, gdzie całość oczekiwanej straty kredytowej jest rozpoznawana *ex ante*.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Grupa wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Grupa ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym wzrasta od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy pojawia się opóźnienie w spłacie, a następnie gdy opóźnienie to przekracza kolejne progi - 30, 90, 180, 360 dni.

Jednocześnie, Grupa ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. default) następuje w przypadku gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 360 dni.

W wyniku zastosowania MSSF 9 odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych na dzień 1 stycznia 2018 roku wzrósł o 313 tys. zł, w korespondencji z zyskami zatrzymanymi.

Zastosowanie MSSF 9 nie wpłynęło na wysokość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości aktywów finansowych innych niż należności handlowe.

MSSF 9 zmienia także podejście do wyceny zobowiązań wystawcy z tytułu umów gwarancji finansowych wprowadzając model oparty na koncepcji straty oczekiwanej. Ponieważ w przypadku Grupy wystawione gwarancje nie stanowią dodatkowej usługi i będą dalej ujmowane zgodnie z MSR 37 "Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe", w wyniku zastosowania MSSF 9 nie pojawi się dodatkowe zobowiązanie bilansowe z tytułu tych gwarancji.

W związku z powyższym, jedyną korektą dotyczącą utraty wartości, ujętą przez Grupę w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, jest opisana powyżej korekta wyceny odpisu na należności handlowe.

c) Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń i MSSF 9 nie ma w tym zakresie zastosowania.

d) Inne korekty

W wyniku korekty wyceny odpisu na należności handlowe zmianie uległo aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

5.3 Pozostałe

a) Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry
Interpretacja wyjaśnia, że dniem zawarcia transakcji do celów ustalenia kursu wymiany, który ma zostać zastosowany w momencie początkowego ujęcia powiązanego składnika aktywów, wydatku lub dochodu (lub ich części), jest dzień, w którym jednostka początkowo ujmuje niepieniężny składnik aktywów lub niepieniężne zobowiązanie wynikające z wypłacenia lub otrzymania wynagrodzenia z góry. Jeżeli istnieje wiele przypadków wypłacenia lub otrzymania płatności z góry, wówczas jednostka określa dzień zawarcia transakcji w odniesieniu do każdego przypadku wypłacenia lub otrzymania płatności z góry.

Interpretacja nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

b) Zmiany do MSR 40 Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych

Zmiany precyzują, kiedy jednostka dokonuje przeniesienia nieruchomości, w tym nieruchomości w budowie, do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany wyjaśniają, że zmiana sposobu użytkowania następuje, w przypadku gdy dana nieruchomość spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu użytkowania. Sama tylko zmiana intencji kierownictwa w odniesieniu do sposobu użytkowania nie stanowi dowodu świadczącego o zmianie sposobu użytkowania.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

c) Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji celem wyjaśnienia następujących obszarów: uwzględnienie warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień w wycenie transakcji płatności w formie akcji rozliczanej w środkach pieniężnych, ujmowanie transakcji płatności w formie akcji charakteryzującej się rozliczeniem netto zobowiązań z tytułu podatku u źródła, ujmowanie modyfikacji transakcji płatności w formie akcji, która zmienia jej klasyfikację z rozliczanej w środkach pieniężnych na rozliczaną w instrumentach kapitałowych.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

d) Zmiany do MSSF 4 Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe

Zmiany umożliwiają jednostkom, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, odroczenie daty wejścia w życie MSSF 9 do dnia 1 stycznia 2021 roku. Skutkiem takiego odroczenia jest, że zainteresowane jednostki mogą dalej sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującym standardem, tj. MSR 39.

Te zmiany nie dotyczą Grupy.

e) Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016

Zmiany precyzują, że Grupa, która jest organizacją zarządzającą kapitałem wysokiego ryzyka, funduszem wzajemnym, funduszem powierniczym lub inną podobną jednostką, w tym związanym z inwestycjami funduszem ubezpieczeniowym może zdecydować się na wycenę inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. Jednostka dokonuje wyboru odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, w momencie początkowego ujęcia jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli jednostka, która sama nie jest jednostką inwestycyjną, posiada udział w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które są jednostkami inwestycyjnymi, jednostka ta może, stosując metodę praw własności, zdecydować się na utrzymanie wyceny według wartości godziwej stosowaną przez tę jednostkę stowarzyszoną lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, w odniesieniu do udziałów jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi, w jednostkach zależnych. Wyboru tego dokonuje się odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w dniu a) początkowego ujęcia tej jednostki stowarzyszonej lub tego wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi; b) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie stają się jednostką inwestycyjną; c) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, stają się jednostką dominującą.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

f) Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016.

Krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF zawarte w paragrafach E3-E7 MSSF 1 zostały usunięte.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”), jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczone przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później;
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 9 Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiana do MSSF 3 Połączenia jednostek (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiany do MSR 1 i MSR 8: Definicja istotności (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

6.1 Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu samochodów, wózków, urządzeń wspomagających procesy produkcyjne, co szerzej opisano w nocie 33 "Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego".

W związku z zastosowaniem MSSF 16 Grupa ujmie jako leasing prawo wieczystego użytkowania gruntów, dotychczasowe leasingi operacyjne dotyczące środków transportu oraz umowę najmu magazynu podstawowego w Berlinie, która to umowa została zawarta do dnia 31.05.2020 z opcją przedłużenia do dnia 31.05.2025 roku, z której Zarząd jednostki zależnej zamierza skorzystać. Wpływ wdrożenia tych umów został przedstawiony poniżej:

	<u>Wpływ na 01.01.2019</u>
Rzeczowe aktywa trwałe	-4 403
Aktywa trwałe z tytułu prawa do użytkowania	<u>14 246</u>
Aktywa	9 843
Zobowiązania z tytułu leasingu - długoterminowe	9 164
Zobowiązania z tytułu leasingu - krótkoterminowe	<u>679</u>
Pasywa	9 843

Dla celów ustalenia prawa do użytkowania oraz zobowiązań leasingowych, zastosowano stopy dyskonta od 3,0% do 4,0% w zależności od umowy.

Ponadto Grupa zawarła umowy na najem pomieszczeń biurowych, magazynu, mieszkań oraz aktywów o niskiej wartości (wynajem kserokopiarki, wynajem zbiornika na gaz, wynajem miejsca postojowego, wynajem czytnika RCP, wynajem pojemników na odpady).

Po przeanalizowaniu zapisów tych umów, Grupa nie zmieni dotychczasowej praktyki ujmowania wynikających z nich opłat w kosztach metodą liniową. W przypadku wynajmu pomieszczeń biurowych umowy te zostały zawarte na czas nieokreślony z możliwością wypowiedzenia przez obie strony z sześciomiesięcznym (jedna umowa) i dwumiesięcznym (druga umowa) okresem wypowiedzenia bez ponoszenia istotnych kar. W związku z tym okres leasingu jest równy okresowi wypowiedzenia i Grupa może skorzystać ze zwolnienia dla leasingów krótkoterminowych. W przypadku umowy wynajmu magazynu umowa ma charakter tymczasowy, okres wypowiedzenia wynosi 4 dni (opłaty roczne to około 150 tys. zł). Grupa podpisała umowę na obsługę logistyczno-magazynową, opłata miesięczna uzależniona jest od ilości palet przechowywanych w magazynie dostawcy usługi, a więc stanowi zmienną opłatę leasingową nieujmowaną w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Grupa planuje wdrożenie MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

6.2 Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd jednostki dominującej nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia pozostałych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

7. Przychody z umów z klientami

Struktura przychodów z umów z klientami przedstawia się następująco:

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Działalność kontynuowana		
- Przychody ze sprzedaży produktów	742 482	713 749
- Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	33 829	35 809
	<u>776 311</u>	<u>749 558</u>

8. Segmenty operacyjne**8.1 Identyfikacja segmentów operacyjnych zgodnie z MSSF 8**

Grupa wydzieliła dwa segmenty operacyjne, dla których jest możliwość uzyskania informacji finansowych oraz możliwość alokacji większości aktywów i części pasywów. Koszty ogólnego zarządu oraz koszty finansowe jednostki dominującej związane z kredytami na nabycie aktywów finansowych została podzielona kluczem do segmentów. W przypadku jednostek zależnych całość przychodów oraz kosztów została przyporządkowana odpowiednim segmentom.

- Segment wyrobów opakowaniowych	- folia stretch PE - folia termokurczliwa PVC - folie BOPP - taśmy PET - opakowania drukowane folie twarde PET i PVC - laminaty PVC/PE i PET/PE
Segment wyrobów pozostałego - przeznaczenia	- folie miękkie PVC - granulaty PVC

8.2 Przychody i wyniki segmentów

Przychody oraz zyski brutto poszczególnych segmentów kształtują się następująco:

	Przychody		Zysk brutto	
	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Działalność kontynuowana				
Segment wyrobów opakowaniowych	646 598	614 596	14 094	24 575
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	129 713	134 962	3 158	5 334
Razem z działalności kontynuowanej	<u>776 311</u>	<u>749 558</u>	<u>17 252</u>	<u>29 909</u>

8.3 Aktywa segmentów

	Aktywa segmentów	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Segment wyrobów opakowaniowych	368 681	269 855
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	93 534	85 510
Razem aktywa segmentów	462 215	355 365
Aktywa niealokowane	44 432	117 969
Suma aktywów	506 647	473 334

W odniesieniu do jednostki dominującej Grupa alokuje do segmentów wartość firmy, środki trwałe, zapasy oraz należności. Pozostałe pozycje aktywów nie są alokowane z uwagi na brak możliwości ich przypisania do konkretnego segmentu. W odniesieniu do pozostałych spółek Grupa alokuje do segmentów całość aktywów.

8.4 Zobowiązania segmentów

	Zobowiązania segmentów	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Segment wyrobów opakowaniowych	205 499	115 924
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	22 720	15 298
Razem zobowiązania segmentów	228 219	131 222
Zobowiązania niealokowane	66 589	132 630
Suma zobowiązań	294 808	263 852

W odniesieniu do jednostki dominującej Grupa alokuje do segmentów zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kredyty inwestycyjne zaciągnięte na finansowanie zakupu środków trwałych. Pozostałe pozycje zobowiązań nie są alokowane z uwagi na brak możliwości ich przypisania do konkretnego segmentu. W odniesieniu do pozostałych spółek Grupa alokuje do segmentów całość zobowiązań.

8.5 Pozostałe informacje o segmentach

	Amortyzacja		Zwiększenia aktywów trwałych	
	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Segment wyrobów opakowaniowych	18 575	16 923	36 029	34 629
Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	5 456	5 804	7 821	5 530
	24 031	22 727	43 850	40 159

Dane za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Segment wyrobów opakowaniowych	Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	Ogółem
Przychody od klientów zewnętrznych	646 598	129 713	776 311
Przychody z tytułu transakcji między segmentami	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek	18	22	40
Koszty z tytułu odsetek	4 054	1 334	5 388
Zysk segmentu	14 094	3 158	17 252
Dane za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	Segment wyrobów opakowaniowych	Segment wyrobów pozostałego przeznaczenia	Ogółem
Przychody od klientów zewnętrznych	614 596	134 962	749 558
Przychody z tytułu transakcji między segmentami	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek	184	84	268
Koszty z tytułu odsetek	3 475	1 269	4 744
Zysk segmentu	24 575	5 334	29 909

8.6 Informacje geograficzne

Grupa sprzedaje swoje wyroby i towary na rynkach europejskich, głównie w Polsce oraz w Europie Zachodniej. Eksport poza Europę ma znaczenie marginalne.

	<u>Przychody ze sprzedaży</u>	
	<u>01.01.2018 31.12.2018</u>	<u>01.01.2017 31.12.2017</u>
Polska	381 137	345 081
Niemcy	132 884	134 740
Francja	63 704	76 117
Holandia	33 461	30 337
Wielka Brytania	27 358	31 305
Pozostałe	137 767	131 978
	<u>776 311</u>	<u>749 558</u>

8.7 Informacje o wiodących klientach

Przychody od żadnego z klientów nie przekroczyły 5% przychodów Grupy.

9. Koszty działalności operacyjnej

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Działalność kontynuowana		
Zmiana stanu produktów	- 8 986	- 7 212
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	- 1 000	- 1 448
Amortyzacja	24 031	22 727
Zużycie surowców i materiałów	561 901	532 546
Usługi obce	56 584	56 526
Podatki i opłaty	3 836	3 523
Koszty świadczeń pracowniczych	84 036	77 142
Pozostałe koszty rodzajowe	4 660	4 439
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	28 744	30 309
	753 806	718 552
w tym:		
Koszt własny sprzedaży	666 155	635 372
Koszty sprzedaży	49 498	47 734
Koszty zarządu	38 153	35 446

9.1 Amortyzacja

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	23 752	22 535
Amortyzacja wartości niematerialnych	279	192
	24 031	22 727

9.2 Koszty świadczeń pracowniczych

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Wynagrodzenia	68 460	62 613
Świadczenia emerytalne	52	42
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	27	9
Pozostałe świadczenia pracownicze	15 497	14 478
	84 036	77 142

9.3 Koszty badań i rozwoju

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Koszty badań i rozwoju odniesione w koszty	3 757	3 173

W 2018 roku działalność badawczo-rozwojowa Grupy Ergis została skupiona w Circular Packaging Design Sp. z o.o.. Zatrudnieni w niej specjaliści zajmują się rozwojem nowych produktów i nowej technologii produkcji, a także rozwojem obecnie stosowanych przez Grupę technologii.

Informacja o współpracy Grupy ze spółką SAULE Sp. z o.o. zajmującej się działalnością badawczo-rozwojową znajduje się w notcie 23.

10. Pozostałe przychody operacyjne

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Zyski ze zbycia aktywów:		
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	330	245
Razem	<u>330</u>	<u>245</u>
Przychody z tytułu rozwiązania odpisów aktualizujących:		
Rzeczowe aktywa trwałe	14	403
Zapasy	-	406
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	-	357
Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	-
Razem	<u>14</u>	<u>1 166</u>
Pozostałe przychody operacyjne:		
Odszkodowania	30	416
Dotacje	866	788
Różnice inwentaryzacyjne	130	72
Zwrócone koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych	48	94
Kary otrzymane od dostawców	149	102
Pozostałe	651	679
Razem	<u>1 874</u>	<u>2 151</u>
Razem pozostałe przychody operacyjne	<u>2 218</u>	<u>3 562</u>

11. Pozostałe koszty operacyjne

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Utworzone odpisy aktualizujące:		
Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
Zapasy	961	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	167	-
Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	-
Razem	<u>1 128</u>	<u>-</u>
Pozostałe koszty operacyjne:		
Koszty restrukturyzacji	-	-
Różnice inwentaryzacyjne	422	213
Koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych	92	95
Kary i reklamacje dotyczące wyrobów gotowych	631	320
Darowizny przekazane	233	172
Pozostałe	247	231
Razem	<u>1 625</u>	<u>1 031</u>
Razem pozostałe koszty operacyjne	<u>2 753</u>	<u>1 031</u>

12. Przychody finansowe

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Przychody odsetkowe		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	8	25
Pożyczki	2	4
Leasing finansowy	15	-
Pozostałe	15	239
Razem	<u>40</u>	<u>268</u>
Zyski ze sprzedaży inwestycji finansowych:		
Zysk z rozliczenia instrumentów pochodnych	-	63
	<u>-</u>	<u>63</u>
Zyski z wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:		
Zyski z wyceny instrumentów pochodnych	-	517
	<u>-</u>	<u>517</u>
Pozostałe przychody finansowe:		
Zysk na różnicach kursowych	764	478
Pozostałe	-	-
Razem	<u>764</u>	<u>478</u>
Razem przychody finansowe	<u>804</u>	<u>1 326</u>

13. Koszty finansowe

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Koszty odsetkowe:		
Odsetki od kredytów i kredytów w rachunku bieżącym	4 981	4 394
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	327	330
Pozostałe koszty odsetkowe	80	79
Razem	<u>5 388</u>	<u>4 803</u>
Straty z wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:		
Straty z wyceny instrumentów pochodnych	135	-
Razem	<u>135</u>	<u>-</u>
Pozostałe koszty finansowe:		
Strata na różnicach kursowych	-	-
Pozostałe koszty finansowe	7	201
Razem	<u>7</u>	<u>201</u>
Razem koszty finansowe	<u>5 530</u>	<u>5 004</u>

14. Podatek dochodowy**14.1 Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów**

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Bieżący podatek dochodowy:		
Bieżące obciążenie podatkowe	1 470	859
Korekty dotyczące podatku z lat ubiegłych	-	- 8
Razem	1 470	851
Odroczony podatek dochodowy:		
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	4 217	8 200
Razem	4 217	8 200
Podatek razem	5 687	9 051

W 2017 roku Grupa przeprowadziła restrukturyzację polegającą na uproszczeniu struktury właścicielskiej w Dywizji Folia Twardych, w wyniku której powstała w Jednostce Domunującej strata w podatku dochodowym od osób prawnych w wysokości 50,8 mln zł. Przedmiotową stratę jednostka rozlicza zgodnie z brzmieniem art. 7 ust. 5 Ustawy CIT. W 2018 roku jednostka rozliczyła 50% straty poniesionej w 2017 roku. Spółka przewiduje, że pozostała strata będzie rozliczona w 2019 roku, na dzień 31 grudnia 2018 roku prezentowana jest jako aktywne z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 3.039 tys. zł.

Od listopada 2018 roku trwa kontrola w zakresie podatku dochodowego za 2017 rok prowadzona przez Lubelski Urząd Celno Skarbowy.

Jednostka dominująca będzie kontynuowała rozliczenia straty powstałej na skutek zdarzeń, które miały miejsce w 2017 r., jednak istnieje ryzyko zakwestionowania ekonomicznego uzasadnienia przeprowadzonej w 2017 r. restrukturyzacji przez organy podatkowe i w związku z tym uznania ją za nieuzasadnioną. Jednostka ocenia to ryzyko jako umiarkowane.

Różnice pomiędzy nominalną a efektywną stawką podatkową

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku/ (straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony 31.12.2018 i 31.12.2017 przedstawia się następująco:

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Zysk brutto przed opodatkowaniem	<u>17 252</u>	<u>29 909</u>
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2017: 19%)	4 924	5 871
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce dla małych przedsiębiorców wynoszącej 15% (2017: 15%)	- 132	238
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Niemczech, wynoszącej 30,1% (2017: 30,1%)	- 2 323	- 776
Razem podatek według ustawowej stawki podatkowej	<u>2 469</u>	<u>5 333</u>
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	- 8
Nieujęte straty podatkowe	-	851
Odpis aktualizacyjny aktywa na podatek odroczonego związku ze zmniejszeniem prawdopodobieństwa wykorzystania straty podatkowej - dotyczy MKF-Schimanski-Ergis GmbH	2 052	-
Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanych strat podatkowych	- 24	-
Koszty trwale nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	1 200	3 243
Przychody trwale nie będące podstawą do opodatkowania	- 10	- 368
Pozostałe	-	-
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 33,0% (2017: 30,3%)	<u>5 687</u>	<u>9 051</u>
Podatek dochodowy wykazany w skonsolidowanym zysku	<u>5 687</u>	<u>9 051</u>

14.2 Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Bieżące aktywa podatkowe		
Należny zwrot podatku	3 822	2 430
Pozostałe	-	-
Razem	<u>3 822</u>	<u>2 430</u>
Bieżące zobowiązania podatkowe		
Podatek dochodowy do zapłaty	43	7
Pozostałe	-	-
Razem	<u>43</u>	<u>7</u>

14.3 Podatek odroczony

Okres zakończony 31 grudnia 2018	Różnice przejściowe dotyczące składników:	
	aktywów z tytułu podatku odroczonego	rezerwy z tytułu podatku odroczonego
Różnica na wartości netto środków trwałych	680	7 729
Odpis aktualizujący środków trwałych	43	-
Różnica na wartości netto wartości niematerialnych	-	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	462	-
Korekty konsolidacyjne dotyczące wyceny zapasów	104	-
Odpisy na należności	73	-
Wycena należności w walucie	8	9
Bonusy oczekiwane od dostawców	-	2 832
Koszty danego okresu	285	-
Rozliczenia międzyokresowe	862	27
Wycena środków pieniężnych na rachunkach walutowych	8	9
Naliczone a niezapłacone odsetki	10	443
Rezerwa na odprawy emerytalne	3	-
Wynagrodzenia niewypłacone na dzień bilansowy	209	-
Wycena zobowiązań w walucie	90	42
Faktury korygujące zakupy	11	116
Przeniesienie przychodów i kosztów ze sprzedaży do następnego okresu ze względu na datę dostawy	157	-
Wycena instrumentów pochodnych w walucie	-	8
Różnica podatkowa dotycząca klasyfikacji leasingu	25	212
Strata podatkowa	4 477	-
	<u>7 507</u>	<u>11 427</u>

Aktywo na podatek odroczony wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 055
Rezerwa na podatek odroczony wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	<u>5 975</u>

Aktywo oraz rezerwa na podatek odroczony są wykazywane w wartościach netto, przy czym unettowanie odbywa się na poziomie poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy.

Podejmując decyzję o utworzeniu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa rozważa następujące parametry:

- różnice przejściowe odwrócą się w dającej się przewidzieć przyszłości; oraz
- zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, od którego będzie można odpisać różnice przejściowe.

Sprzedaż przez jednostkę dominującą w dniu 29.08.2017 udziałów posiadanych w MKF-Ergis GmbH oraz Schimanski-Ergis GmbH spowodowała powstanie straty podatkowej po stronie jednostki w wysokości 50,8 mln zł. Strata podatkowa za 2017 rok, po uwzględnieniu dochodu z bieżącej działalności wyniosła 31.992 tys. zł. Nierozliczona na dzień 31.12.2017 strata podatkowa została rozliczona częściowo w 2018 roku w wysokości 15.996 tys. zł, a pozostała kwota straty w wysokości 15.996 tys. zł zostanie rozliczona w 2019 roku.

Aktywo na podatek odroczony z tytułu rozliczanej straty podatkowej na dzień 31.12.2018 utworzyły spółki: Ergis S.A. w wysokości 3.039 tys. zł, MKF-Schimanski-Ergis GmbH w wysokości równowartej 535 tys. zł, MKF-Ergis Sp. z o.o. w wysokości 891 tys. zł oraz Numeratis Sp. z o.o. w wysokości 12 tys. zł.

Grupa dokonuje analizy odzyskiwalności poszczególnych pozycji aktywów z tytułu podatku odroczonego. Grupa stwierdziła konieczność dokonania odpisu aktualizującego wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego na dzień 31.12.2018 w spółce MKF-Schimanski-Ergis GmbH w kwocie równowartej 2.052 tys. zł.

Na podstawie prognoz wyników finansowych wymienionych spółek, Grupa ocenia, że rozpoznane aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są realizowalne.

Okres zakończony 31 grudnia 2017	Różnice przejściowe dotyczące składników:	
	aktywów z tytułu podatku odroczonego	rezerwy z tytułu podatku odroczonego
Różnica na wartości netto środków trwałych	3 988	10 123
Odpis aktualizujący środków trwałych	29	-
Różnica na wartości netto wartości niematerialnych	7	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	373	-
Korekty konsolidacyjne dotyczące wyceny zapasów	121	-
Odpisy na należności	198	-
Wycena należności w walucie	141	-
Bonusy oczekiwane od dostawców	-	2 477
Koszty danego okresu	136	-
Rozliczenia międzyokresowe	894	305
Wycena środków pieniężnych na rachunkach walutowych	56	20
Naliczone a niezapłacone odsetki	67	131
Rezerwa na odprawy emerytalne	19	-
Wynagrodzenia niewypłacone na dzień bilansowy	219	-
Wycena zobowiązań w walucie	13	101
Faktury korygujące zakupy	-	186
Wycena instrumentów pochodnych w walucie	-	34
Różnica podatkowa dotycząca klasyfikacji leasingu	21	142
Strata podatkowa	7 312	-
	13 804	13 519

Aktywo na podatek odroczony wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 157
Rezerwa na podatek odroczony wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	<u>1 872</u>

15. Zysk na jedną akcję

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Podstawowy zysk na jedną akcję		
Z działalności kontynuowanej	0,30	0,54
	0,30	0,54

W 2017 oraz w 2018 roku w Grupie nie wystąpiło zaniechanie działalności.

15.1 Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Zysk za rok obrotowy przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	11 646	20 745
	<u>01.01.2018 31.12.2018</u>	<u>01.01.2017 31.12.2017</u>
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykorzystana do obliczenia zysku przypadającego na jedną akcję	38 018 245	38 398 680

15.2 Rozwodniony zysk/strata przypadający na jedną akcję

Nie dotyczy.

16. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31.12.2018	Grunty własne	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Stan na 01.01.2018	8 839	144 180	333 185	11 332	23 461	17 558	538 555
Nabycie	-	688	13 862	1 225	16	28 059	43 850
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	75	608	1 423	30	249	115	2 500
Likwidacje	-	- 21	- 1 340	- 1 300	- 636	-	- 3 297
Zbycie składników majątku	-	-	- 1 705	- 908	- 22	-	- 2 635
Oddanie środków trwałych w budowie do użytkowania	50	2 430	13 461	515	762	- 17 218	-
Inne	-	-	8	- 1	- 7	-	-
Stan na 31.12.2018	8 964	147 885	358 894	10 893	23 823	28 514	578 973
Umorzenie i utrata wartości							
Stan na 01.01.2018	61	77 316	219 102	8 833	18 776	195	324 283
Eliminacja wskutek likwidacji składników majątku	-	- 13	- 1 332	- 1 258	- 636	-	- 3 239
Eliminacja wskutek zbycia składników majątku	-	-	- 1 416	- 892	- 10	-	- 2 318
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	468	1 128	30	203	-	1 829
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	-	-	-
Odwrocenie odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości	-	- 11	-	-	-	- 3	- 14
Koszty amortyzacji	-	3 512	17 997	1 075	1 168	-	23 752
Inne	-	-	2	-	- 2	-	-
Stan na 31.12.2018	61	81 272	235 481	7 788	19 499	192	344 293
Wartość netto							
Stan na 31.12.2018	8 903	66 613	123 413	3 105	4 324	28 322	234 680

Rok zakończony 31.12.2017	Grunty własne	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Stan na 01.01.2017	8 986	137 609	306 946	11 444	23 232	13 949	502 166
Nabycie	-	1 223	3 293	753	310	37 939	43 518
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	- 147	- 1 155	- 2 752	- 63	- 481	104	- 4 494
Likwidacje	-	-	- 291	- 345	- 2	-	- 638
Zbycie składników majątku	-	-	- 1 256	- 668	- 70	-	- 1 994
Oddanie środków trwałych w budowie do użytkowania	-	6 503	27 245	211	460	- 34 419	-
Inne	-	-	-	-	12	- 15	- 3
Stan na 31.12.2017	8 839	144 180	333 185	11 332	23 461	17 558	538 555
Umorzenie i utrata wartości							
Stan na 01.01.2017	61	74 802	205 543	8 784	17 963	588	307 741
Eliminacja wskutek likwidacji	-	-	- 288	- 337	- 2	-	- 627
Eliminacja wskutek zbycia	-	-	- 838	- 609	- 41	-	- 1 488
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	- 884	- 2 127	- 65	- 401	-	- 3 477
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	-	90	90
Odwrócenie odpisu aktualizacyjnego	-	- 10	-	-	-	- 483	- 493
Koszty amortyzacji	-	3 408	16 812	1 060	1 255	-	22 535
Inne	-	-	-	-	2	-	2
Stan na 31.12.2017	61	77 316	219 102	8 833	18 776	195	324 283
Wartość netto							
Stan na 31.12.2017	8 778	66 864	114 083	2 499	4 685	17 363	214 272

Zwiększenie stanu środków trwałych w latach 2017-2018 roku dotyczyło inwestycji rozwojowych związanych z folią nanoErgis (Ergis S.A.), inwestycji w linię B4 do produkcji laminatów i folii PET (MKF-Schimanski GmbH) oraz inwestycji odtworzeniowych.

Na dzień 31.12.2018 Grupa ocenia, że okresy użytkowania większości aktywów przyjęte dla celów amortyzacji odzwierciedlają oczekiwany okres przynoszenia korzyści ekonomicznych przez te aktywa w przyszłości. W dwóch przypadkach Grupa wydłużyła od 01.01.2019 okresy amortyzacji tych urządzeń. Wpłyne to na zmniejszenie kosztów amortyzacji w 2019 roku o kwotę 581 tys. zł.

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31.12.2018 na mocy umów leasingu finansowego wynosi 9.999 tys. zł (na dzień 31.12.2017: 7.145 tys. zł).

Wartość brutto środków trwałych całkowicie umorzonych lecz nadal użytkowanych na dzień 31.12.2018 wynosi 143.709 tys. zł (na dzień 31.12.2017: 129.380 tys. zł).

W 2018 roku Grupa aktywowała 41 tys. zł kosztów finansowania zewnętrznego (367 tys. zł w 2017 roku).

16.1 Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie

ERGIS S.A.: zabezpieczeniem kredytów bankowych są następujące aktywa: hipoteki kaucyjne na nieruchomości w Wąbrzeźnie oraz w Oławie o łącznej wartości księgowej 34,6 mln zł; cesja należności w wysokości 28 mln zł, zastaw rejestrowy na zapasach o wysokości 20 mln zł, zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 51,5 mln zł.

FLEXERGIS: jako zabezpieczenie kredytów inwestycyjnych i obrotowych zaciągniętych przez spółkę objęte zastawem rejestrowym są maszyny o łącznej wartości 4,6 mln zł - spadek w stosunku do stanu na 31.12.2017 wynika z wykresnienia zastawu rejestrowego na urządzeniu Regenus 2022 (spłata kredytu inwestycyjnego w Banku ING). Przedmiotem zabezpieczenia kredytów są również nieruchomości spółki - wartość hipotek to 18,9 mln zł – bez zmian w stosunku do stanu na 31.12.2017

MKF-ERGIS SP. z o.o.: zabezpieczeniem kredytów bankowych są: hipoteka na nieruchomości w Wąbrzeźnie o wartości księgowej 11,8 mln zł, zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości księgowej 23,7 mln zł.

MKF-SCHIMANSKI-ERGIS GMBH: zabezpieczeniem kredytów w rachunku bieżącym są: zastaw na zapasach w wysokości 4,6 mln EUR, cesja należności w wysokości 3,5 mln EUR. Zabezpieczeniem zaciągniętego w 2018 roku kredytu inwestycyjnego na zakup linii produkcyjnej B4 są: hipoteka na nieruchomości o wartości 3,8 mln EUR oraz zastaw na wyżej wymienionej linii o wartości 3,8 mln EUR.

ERGIS-RECYCLING: Zabezpieczeniem kredytu bankowego jest zastaw na linii technologicznej o wartości 2,6 mln zł. W 2018 roku Spółka spłaciła kredyt inwestycyjny w banku ING, którego zabezpieczeniem była hipoteka umowna zwykła na nieruchomości w Nowej Białej. Spółka oczekuje na zwolnienie tej hipoteki.

17. Nieruchomości inwestycyjne

Spółki Grupy nie posiadają nieruchomości inwestycyjnych.

18. Wartość firmy

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Stan na początek roku obrotowego	99 010	99 010
Stan na koniec roku obrotowego	99 010	99 010
Skumulowane odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości	- 78 602	- 78 602
Stan na początek roku obrotowego	- 78 602	- 78 602
Stan na koniec roku obrotowego	- 78 602	- 78 602
Wartość bilansowa	20 408	20 408

Wartość firmy powstała na skutek przejęcia spółek: Flexergis Sp. z o.o., MKF-Schimanski-Ergis GmbH (dawniej spółki MKF-Folien GmbH Minderjahn + Kiefer, Schimanski GmbH), Circular Packaging Design Sp. z o.o. (dawniej Lonni Sp. z o.o.), Numeratis Sp. z o.o., Trend Tapety Sp. z o.o. oraz w wyniku połączenia ERGIS S.A. i Eurofilms S.A. (obecnie Ergis S.A. Oddział w Oławie). Odpisem aktualizacyjnym objęto w całości wartość firmy związanej z nabyciem spółek MKF-Ergis GmbH, Schimanski-Ergis GmbH, Lonni Sp. z o.o. oraz Trend Tapety Sp. z o.o..

18.1 Alokacja wartości firmy do jednostek generujących przepływy pieniężne

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy została alokowana do następujących jednostek generujących środki pieniężne (CGU):

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
- Opakowania przemysłowe (Ergis S.A. Oddział w Oławie)	19 032	19 032
- Opakowania drukowane (Flexergis Sp. z o.o.)	1 370	1 370
- Pozostała działalność (Numeratis Sp. z o.o.)	6	6
	20 408	20 408

Możliwą do odzyskania wartość tej jednostki generującej środki pieniężne określa się na podstawie wartości użytkowej, obliczonej między innymi przy wykorzystaniu prognozowanych przepływów pieniężnych przyjętych do zatwierdzonych przez Zarząd jednostki dominującej pięcioletnich planów finansowych.

18.2 Utrata wartości firmy oraz pozostałych aktywów trwałych

Grupa identyfikuje następujące jednostki generujące środki pieniężne (CGU), z wyszczególnieniem CGU, do których alokowano wartość firmy:

1. Folie miękkie i inne wyroby PVC
2. Opakowania przemysłowe (alokowano wartość firmy)
3. Opakowania drukowane (alokowano wartość firmy)
4. Recycling
5. Dywizja Folii Twardych
6. Pozostała działalność (alokowano wartość firmy)

Grupa przeprowadziła na dzień 31.12.2018 analizę przesłanek pochodzących z zewnętrznych oraz wewnętrznych źródeł informacji mogących wskazywać na utratę wartości aktywów w Grupie, odrębnie dla poszczególnych CGU. Grupa zidentyfikowała jedną istotną przesłankę zewnętrzną wspólną dla wszystkich CGU - wartość bilansowa aktywów netto Grupy na dzień 31.12.2018 jest wyższa od wartości ich rynkowej kapitalizacji. Dodatkowo w 2018 roku zaobserwowano pogorszenie wyników Dywizji Folii Twardych.

Grupa przeprowadziła na dzień 31.12.2018 testy na utratę wartości dla CGU, do których alokowano wartość firmy, a ponadto, kierując się opisanymi powyżej przesłankami przeprowadziła na dzień 31.12.2018 testy na utratę wartości aktywów trwałych dla wszystkich pozostałych CGU.

Grupa sporządza prognozy finansowe w cenach stałych i stosuje stopy dyskontowe (WACC) realne.

Grupa przyjęła dla poszczególnych CGU następujące stopy dyskontowe:

CGU	Stopa dyskontowa nominalna	Stopa dyskontowa realna
1. Folie miękkie i inne wyroby PVC	9,72%	6,84%
2. Opakowania przemysłowe	9,72%	6,84%
3. Opakowania drukowane	10,74%	7,83%
4. Recycling	11,08%	8,16%
5a. Dywizja Folii Twardych - w części dotyczącej Polski	10,91%	7,99%
5b. Dywizja Folii Twardych - w części dotyczącej Niemiec	8,56%	6,09%
6. Pozostała działalność	11,42%	8,49%

Wybrane, główne założenia przyjęte do kalkulacji stóp dyskontowych:

- stopa wolna od ryzyka: 1,2% - Niemcy; 2,8% - Polska;
- premia za ryzyko kraju: 0% - Niemcy; 0,98% - Polska;
- współczynnik beta odlewarowany: 0,84;
- premia za wielkość spółki: w przedziale od 2% do 5%;
- ryzyko specyficzne: ryzyko związane z inwestycją, których efekty uwzględniono w kalkulacji wartości odzyskiwalnej, dotyczące nowo uruchomionej linii B4 w CGU Dywizja Folii Twardych - dodano 1% do stopy dyskontowej;
- ryzyko specyficzne: ryzyko związane z malejącym zainteresowaniem opakowaniami PVC u producentów żywności, dotyczące CGU Dywizja Folii Twardych - dodano 0,25% do stopy dyskontowej;
- koszt kapitału obcego (kredytu) przed opodatkowaniem: 3% - Niemcy; 3,93% - Polska;
- przyjęto założenie, że w perspektywie długoterminowej struktura finansowania działalności operacyjnej będzie zgodna ze strukturą charakterystyczną dla branży: udział kapitału własnego w kapitale ogółem na poziomie - 68%, udział kapitału obcego - 32%.

Testy przeprowadzono na podstawie planu finansowego Grupy na rok 2019 zatwierzonego przez Zarząd spółki dominującej oraz prognoz sporządzonych przez Zarząd spółki dominującej na lata 2020-2023.

Wyniki testów kształtują się następująco:

CGU	Wartość bilansowa aktywów	w tym: wartość firmy	Obliczona wartość odzyskiwalna	Nadwyżka wartości odzyskiwalnej (+) / niedobór (-)	% nadwyżki / niedoboru wartości odzyskiwalnej
1. Folie miękkie i inne wyroby PVC	44 063	-	48 746	4 683	10,6%
2. Opakowania przemysłowe	154 355	19 032	315 733	161 378	104,5%
3. Opakowania drukowane	40 634	1 370	68 063	27 429	67,5%
4. Recycling	10 440	-	13 800	3 360	32,2%
5. Dywizja Folii Twardych	84 854	-	92 466	7 611	9,0%
6. Pozostała działalność	826	6	836	10	1,2%

Główne założenia przyjęte do prognoz:

- prognozowane wyniki operacyjne dla poszczególnych CGU nie odbiegają znacząco od ich średnich wyników operacyjnych uzyskiwanych w okresie ostatnich 3 lat. Wyjątkiem jest CGU Dywizja Folii Twardych, którego prognozowane wyniki operacyjne uwzględniają efekty dokonanej w 2018 roku inwestycji w linię B4 do produkcji folii oraz laminatów PET. Korzyści z nowej linii przyjęto w wysokości wynikającej z założonego biznes planu dla tej inwestycji. Zarząd spółki MKF-Schimanski-Ergis GmbH wchodzącej w skład Dywizji Folii Twardych oraz Zarząd jednostki dominującej uznają, że założone korzyści są prawdopodobne do realizacji;

- współczynniki g (wzrostu w okresie rezydualnym) przyjęto na poziomie 0%;

- przyjęto inwestycje na poziomie odtworzeniowych, niezbędnych do utrzymania istniejącego potencjału produkcyjnego, na podstawie danych historycznych. Nie uwzględniono nowych inwestycji rozwojowych oraz ich efektów.

Grupa dokonała analizy wrażliwości wartości odzyskiwalnej na zmiany stopy dyskontowej oraz przyjętych wyników operacyjnych (EBIT). Poniżej przedstawiono wpływ zwiększenia stóp dyskontowych oraz pogorszenia wyników operacyjnych na wartość odzyskiwalną oraz wyniki testów.

CGU	Wartość bilansowa aktywów	Dla przyjętych stóp i EBIT		Dla stóp dyskontowych większych o 1 pkt. proc.		Dla EBIT niższego o 10%	
		Obliczona wartość odzyskiwalna	Obliczona wartość odzyskiwalna	Nadwyżka wartości odzyskiwalnej (+) / niedobór (-)	Obliczona wartość odzyskiwalna	Nadwyżka wartości odzyskiwalnej (+) / niedobór (-)	
1. Folie miękkie i inne wyroby PVC	44 063	48 746	42 304	-1 759	44 053	-10	
2. Opakowania przemysłowe	154 355	315 733	273 089	118 735	292 115	137 761	
3. Opakowania drukowane	40 634	68 063	60 135	19 501	61 514	20 880	
4. Recycling	10 440	13 800	12 118	1 679	12 467	2 027	
5. Dywizja Folii Twardych	84 854	92 466	80 165	-4 690	86 602	1 747	
6. Pozostała działalność	826	836	769	-58	788	-39	

Wyniki analizy wrażliwości wskazują, że zwiększenie realnej stopy dyskontowej o 1 punkt procentowy spowodowało by konieczność dokonania odpisów aktualizacyjnych wartości aktywów w niektórych CGU, natomiast pogorszenie planowanego EBIT o 10% nie stwarza znaczącego zagrożenia w tym zakresie.

Należy jednak zauważyć, że CGU Dywizja Folii Twardych cechuje się stosunkowo niską rentownością sprzedaży. W takim przypadku wyrażona procentowo zmiana EBIT może skutkować jedynie niewielkimi zmianami poziomu EBIT wyrażonymi wartościami bezwzględными. Dlatego Grupa przeprowadziła również analizę wrażliwości CGU Dywizja Folii Twardych na zmianę EBIT w wartości bezwzględnej. Z analizy wynika, że przy spadku EBIT o 751 tys. zł w całym okresie prognozy oraz w okresie rezydualnym obliczona wartość odzyskiwalna zmniejsza się z 92.466 tys. zł w wariancie podstawowym do 84.854 tys. zł, która to kwota odpowiada wartości bilansowej tego CGU. Oznacza to, że spadek EBIT o więcej niż 751 tys. zł spowodowałby konieczność dokonania odpisów aktualizacyjnych wartości aktywów.

19. Wartości niematerialne

Rok zakończony 31.12.2018	Licencje, oprogramo- wanie	Razem
Wartość brutto		
Stan na 01.01.2018	8 429	8 429
Zakup	304	304
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	88	88
Likwidacja	- 26	- 26
Stan na 31.12.2018	8 795	8 795
Umorzenie i utrata wartości		
Stan na 01.01.2018	7 718	7 718
Koszty amortyzacji	279	279
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	89	89
Likwidacja	- 26	- 26
Stan na 31.12.2018	8 060	8 060
Wartość netto		
Stan na 31.12.2018	735	735
Rok zakończony 31.12.2017	Licencje, oprogramo- wanie	Razem
Wartość brutto		
Stan na 01.01.2017	8 097	8 097
Zakup	534	534
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	- 173	- 173
Likwidacja	- 29	- 29
Stan na 31.12.2017	8 429	8 429
Umorzenie i utrata wartości		
Stan na 01.01.2017	7 724	7 724
Koszty amortyzacji	192	192
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	- 172	- 172
Likwidacja	- 26	- 26
Stan na 31.12.2017	7 718	7 718
Wartość netto		
Stan na 31.12.2017	711	711

20. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Szczegółowe informacje o podmiotach stowarzyszonych Grupy na dzień 31.12.2018 oraz 31.12.2017 przedstawiają się następująco:

Nazwa jednostki stowarzyszonej	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Udziały		Wycena metodą praw własności	
			Stan na	Stan na	Stan na	Stan na
			31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
			%	%		
Tromar Sp. z o.o.	Produkcja chemikaliów organicznych	Oława	48	48	78	89

Poniżej przedstawiono podsumowanie danych finansowych dotyczących jednostek stowarzyszonych Grupy:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Aktywa razem	243	268
Zobowiązania razem	142	82
Aktywa netto	101	186
Udziały Grupy w aktywach netto jednostek stowarzyszonych	48	48
Przychody ogółem	1 294	1 428
Zysk ogółem za okres obrotowy	17	105
Udziały grupy w zysku jednostek stowarzyszonych	8	50

21. Wspólne przedsięwzięcia

Grupa nie posiada udziałów we wspólnych przedsięwzięciach.

22. Pozostałe aktywa finansowe

	Obrotowe		Trwałe	
	Stan na	Stan na	Stan na	Stan na
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Akcje i udziały nienotowane - wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	9	9	50	48
Pożyczki udzielone jednostkom pozostałym - wyceniane w zamortyzowanym koszcie	29	41	17	33
Kontrakty forward w walutach obcych - wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	41	176	-	-
Razem pozostałe aktywa finansowe	79	226	67	81

23. Pozostałe aktywa

	Obrotowe		Trwałe	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Rozliczenia międzyokresowe czynne	1 586	1 986	56	5
Należności długoterminowe	-	-	37	29
Zapłacona zaliczka na przyszłe inwestycje	-	-	2 127	-
	1 586	1 986	2 220	34

Zgodnie z umową o współpracy Ergis S.A. i SAULE Sp. z o. o. z dnia 17 października 2017 roku, której celem jest rozwój produkcji ultrabarierowych folii z PET do zastosowań w giętkich elementach elektronicznych, jednostka dominująca przekazała pierwszą część zaliczki do SAULE w wysokości 2 mln zł.

Zakres współpracy obejmuje prowadzenie prac badawczo rozwojowych; wyleasingowaniu przez Saule Sp. z o. o. od Ergis S.A. urządzeń niezbędnych do prac badawczo rozwojowych o wartości ok. 3,2 mln zł; udzieleniu Ergis S.A. przez Saule Sp. z o.o. ograniczonej licencji na produkcję i sprzedaż produktów UHB-PET; zapłaceniu przez Ergis S.A. na rzecz Saule Sp. z o. o., w latach 2017-2019, w trzech ratach zaliczek na poczet opłat licencyjnych w łącznej wysokości 4,5 mln zł; uzyskaniu praw do nabycia przez ERGIS S.A. lub spółki zależne od Saule Sp. z o. o. praw licencyjnych na rozwijane w ramach tej współpracy procesy technologiczne związane z produkcją UHB-PET oraz innych praw licencyjnych związanych z produkcją odmian UHB-PET, za kwoty uzależnione od uzyskiwanych efektów ekonomicznych.

Zakłada się, że okres testów i badań powinien zakończyć się w 2020 roku. Po spełnieniu warunków dotyczących między innymi kosztów produkcji i własności prototypowych folii UHB-PET, Grupa Ergis zakłada uruchomienie produkcji UHB-PET na w latach 2020-2025 z szacowanym kosztem inwestycji na ok 100 mln zł.

Główne pozycje rozliczeń międzyokresowych czynnych obrotowych stanowią poniesione i rozliczane w czasie koszty:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Matryce do druku fleksograficznego	686	805
Ubezpieczenia majątkowe, odpowiedzialności cywilnej oraz ubezpieczenia należności	504	413
Opłaty dotyczące prawa wieczystego użytkowania gruntów	76	227
Pozostałe koszty	320	541
	1 586	1 986

24. Zapasy

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Surowce i materiały (według cen nabycia)	49 353	46 686
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	9 061	12 305
Wyroby gotowe (według kosztu wytworzenia)	54 540	40 990
Towary (według cen nabycia)	4 710	4 400
	117 664	104 381

Grupa dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego wartość zapasów z lat ubiegłych w wysokości 959 tys. zł. Odwrócenie dotyczyło zapasów na skutek wystąpienia następujących przesłanek: sprzedaż przeterminowanych zapasów, złomowanie części oraz zużycie surowców w produkcji.

Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość zapasów w wysokości 1.920 tys. zł.

Na dzień 31.12.2018 utworzono odpis aktualizujący z tytułu ostrożnej wyceny korygujący wycenę wyrobów i towarów do cen sprzedaży w przypadkach, gdy wartość księgowa zapasów była niższa od ceny sprzedaży.

Prawo Grupy do dysponowania zapasami zostało ograniczone.

W celu zabezpieczenia kredytów bankowych ustanowiono na zapasach zastaw rejestrowy w wysokości 39.814 tys. zł na dzień 31.12.2018 (40.008 tys. zł na dzień 31.12.2017).

25. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności z tytułu dostaw i usług	101 002	103 197
Odpis aktualizujący wartość należności	- 4 604	- 4 199
	<u>96 398</u>	<u>98 998</u>
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	3 784	2 428
Należny podatek od dywidendy	3 214	3 214
Zaliczki przekazane na dostawy	153	18
Inne należności	207	298
	<u>7 358</u>	<u>5 958</u>
Razem należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	<u>103 756</u>	<u>104 956</u>

Pozycja "Należny podatek od dywidendy" dotyczy należności z tytułu zapłaconego podatku od dywidendy, o zwrot której ubiega się jednostka dominująca. Jednostka dominująca złożyła komplet dokumentów do Urzędu Skarbowego w dniu 12.10.2018 i oczekuje zwrotu należnego podatku w ciągu 12 miesięcy.

25.1 Należności z tytułu dostaw i usług

Średni termin spłaty należności z tytułu sprzedaży towarów i usług wynosi około 45 dni. Po upływie terminu płatności od nieuregulowanych należności nalicza się odsetki ustawowe.

Na należności przeterminowane Grupa tworzy odpis aktualizujący: - do 1 miesiąca -1%, od 1 do 3 miesięcy- 5%, od 3 do 6 miesięcy- 10%, - od 6 do 12 miesięcy- 50%, - powyżej roku- 100% .

Przed przyjęciem nowego klienta Grupa stosuje system wewnętrznej oceny kredytowej do oceny zdolności kredytowej potencjalnego klienta i na tej podstawie wyznaczane są limity kredytowe.

Limity kredytowe klientów podlegają okresowej weryfikacji.

Nie ma klientów, od których należności przekroczyłyby 5% ogólnej wartości należności z tytułu dostaw i usług.

W dniu 01.08.2018 jednostka dominująca podpisała z ING Commercial Finance Polska S.A. umowę faktoringu z przejęciem przez faktora ryzyka niewypłacalności odbiorcy spółki. Umowa została zawarta do dnia 31.07.2019 z limitem finansowania do 10 mln zł. Faktor wypłaca zaliczkę w wysokości 95 % kwoty należności brutto.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
należności nieprzeterminowane	80 483	83 825
należności przeterminowane od 1 do 30 dni	14 370	13 632
należności przeterminowane od 31 do 90 dni	1 484	1 449
należności przeterminowane od 91 do 180 dni	342	369
należności przeterminowane od 181 do 360 dni	233	237
należności przeterminowane powyżej 360 dni	4 090	3 685
	<u>101 002</u>	<u>103 197</u>
Razem	<u>101 002</u>	<u>103 197</u>

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Stan na początek roku obrotowego	4 199	4 780
Wpływ zastosowania MSSF 9	313	-
Stan na początek roku obrotowego po zastosowaniu MSSF 9	4 512	4 780
Utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości należności	474	307
Wykorzystanie odpisów z tytułu utraty wartości należności	- 85	- 105
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości należności	- 307	- 775
Pozostałe (w tym różnice kursowe z przeliczenia)	10	- 8
Stan na koniec roku obrotowego	<u>4 604</u>	<u>4 199</u>

Określając poziom odzyskiwalności należności z tytułu dostaw i usług Grupa uwzględnia zmiany ich jakości od dnia udzielenia kredytu kupieckiego do dnia sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na duży zasięg bazy klientów i brak powiązań między nimi.

Prawo Grupy do dysponowania należnościami zostało ograniczone.

Według stanu na dzień 31.12.2018 cesja należności w wysokości 43.235 tys. zł stanowi zabezpieczenie kredytów bankowych (44.025 tys. zł na dzień 31.12.2017).

26. Należności z tytułu leasingu finansowego

Zgodnie z umową o współpracy z SAULE Sp. z o. o, której celem jest rozwój produkcji ultrabarierowych folii z PET do zastosowań w giętkich elementach elektronicznych, Ergis S.A. zakupiła część urządzeń niezbędnych do prac badawczo rozwojowych i przekazała na podstawie umów leasingu SAULE Sp. z o. o.

Wartość leasingu na dzień 31.12.2018 roku wynosi 2.074 tys. zł (w tym część krótkoterminowa 409 tys. zł i część długoterminowa 1.665 tys. zł).

27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmieniających się stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych.

Na dzień 31.12.2018 oraz na dzień 31.12.2017 saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składało się z pozycji:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	17 324	19 752
Lokaty do 3 miesięcy	100	1 750
	<u>17 424</u>	<u>21 502</u>

28. Kapitał akcyjny

	Kapitał akcyjny		Nadwyżka ze sprzedaży akcji	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Notowanie 12.989.202 akcji zwykłych na okaziciela EUROFILMS S.A. (12.06.2006)	7 794	7 794	-	-
Notowanie 4.026.653 praw do akcji zwykłych na okaziciela serii D EUROFILMS S.A. (24.07.2006)	2 416	2 416	12 736	12 736
Przydział 100.000 akcji zwykłych na okaziciela serii F EUROFILMS S.A. - realizacja Programu Opcji Menedżerskich (01.06.2007)	60	60	321	321
Emisja 31.282.683 akcji zwykłych na okaziciela serii E - emisja połączeniowa z ERGIS S.A. (27.09.2007)	18 770	18 770	49 895	49 895
Umorzenie 8 962 549 akcji zwykłych z dnia 12.10.2007	- 5 378	- 5 378	- 17 646	- 17 646
Umorzenie 1 023 864 akcji zwykłych z dnia 18.09.2017	- 615	- 615	- 4 937	- 4 937
Umorzenie 317 528 akcji zwykłych z dnia 22.08.2018	- 190	-	- 1 424	-
	22 857	23 047	38 945	40 369

W 2007 roku miało miejsce przejęcie spółki ERGIS S.A. przez EUROFILMS S.A. jednostkę zależną od Ergis S.A., notowaną od 2006 roku na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Przejęcie to zostało rozliczone jako przejęcie odwrotne.

Akcje zwykłe mające pełne pokrycie w kapitale, o wartości nominalnej 0,60 zł, są równoważne pojedynczemu głosowi na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

28.1 Skup i umorzenie akcji własnych

Zarząd jednostki dominującej podjął uchwałę o rozpoczęciu skupu akcji własnych w celu umorzenia w dniu 16.05.2016. Ilości nabytych oraz umorzonych akcji własnych przedstawia poniższa tabela:

	Ilość (w sztukach)	Wartość (w tys. zł)
Stan na 01.01.2017	718 813	3 784
Nabycie w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017	473 644	2 714
Umorzenie w dniu 27.06.2017	- 1 023 864	- 5 552
Stan na 31.12.2017	168 593	946
Nabycie w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018	453 591	1 755
Umorzenie w dniu 12.06.2018	- 317 528	- 1 614
Stan na 31.12.2018	304 656	1 087

Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego jednostka dominująca posiadała 304.656 sztuk akcji własnych.

W dniu 27.06.2017 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę o umorzeniu 1.023.864 akcji. W dniu 18.09.2017 Sąd Rejonowy zarejestrował zmiany Statutu Spółki polegający między innymi na zmianie kapitału zakładowego poprzez jego obniżenie o kwotę równą łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 614.318,40 zł do kwoty 23.047.275,00 zł.

W dniu 12.06.2018 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę o umorzeniu 317.528 akcji. W dniu 22.08.2018 Sąd Rejonowy zarejestrował zmiany Statutu Spółki polegający między innymi na zmianie kapitału zakładowego poprzez jego obniżenie o kwotę równą łącznej wartości nominalnej umarzanych akcji, to jest o kwotę 190.516,80 zł do kwoty 22.856.758,20 zł.

29. Kapitał rezerwowy

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Kapitał rezerwowy z tytułu różnic kursowych z przeliczenia	3 154	2 683
Kapitał rezerwowy z tytułu obligacji zamiennych	450	450
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	22 462	22 462
	26 066	25 595

Kapitał rezerwowy z aktualizacji dotyczy wyceny rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej przy przejściu Grupy na MSSF.

29.1 Kapitał rezerwowy z tytułu różnic kursowych z przeliczenia

	Wartość brutto zmian	Powiązany podatek dochodowy	Wartość brutto zmian	Powiązany podatek dochodowy
	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017	01.01.2017 31.12.2017
Stan na początek roku obrotowego	2 683	-	4 108	-
Wynikający z przeliczenia transakcji jednostki zagranicznej	471	-	- 1 425	-
Stan na koniec roku obrotowego	3 154	-	2 683	-

Różnice kursowe związane z przeliczeniem na złote polskie wyników działalności zagranicznych jednostek zależnych Grupy księgowane są bezpośrednio w kapitale rezerwowym z tytułu różnic kursowych z przeliczenia.

29.2 Kapitał rezerwowy z tytułu obligacji zamiennych

Nadwyżka ze sprzedaży opcji na obligacje zamienne stanowi składnik kapitałowy (prawa konwersji) 30 tys.obligacji zamiennych oprocentowanych na 7,3%. Obligacje te zostały wykupione w grudniu 2013 roku i zastąpione kredytem bankowym.

30. Zysk zatrzymany i dywidendy

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Stan na początek roku obrotowego	120 930	107 866
Wpływ zastosowania MSSF 9	- 313	-
Stan na początek roku obrotowego po zastosowaniu MSSF 9	120 617	107 866
Zysk netto przypadający członkom jednostki dominującej	11 646	20 745
Wypłata dywidendy	- 7 613	- 7 681
Stan na koniec roku obrotowego	124 650	120 930

W dniu 16.07.2018 została wypłacona dywidenda z zysku wypracowanego w 2017 roku w wysokości 0,20 zł na akcję. W dniu 14.07.2017 została wypłacona dywidenda z zysku wypracowanego w 2016 roku w wysokości 0,20 zł na akcję. Zamiarem Zarządu jednostki dominującej jest zwrócenie się do WZA z wnioskiem o wypłatę dywidendy za 2018 rok, zgodnie z ogłoszoną w 2014 roku polityką dywidendową. Dywidenda ta wymaga zatwierdzenia przez Akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu i nie została uwzględniona w zobowiązaniach w bieżącym sprawozdaniu finansowym.

Na dzień 31.12.2018 nie istnieją ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Zgodnie z art. Art. 396 §1 Kodeksu Spółek Handlowych, któremu podlega Jednostka dominująca, na pokrycie straty należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału akcyjnego.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału podstawowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega podziałowi na inne cele.

31. Kapitały przypadające akcjonariuszom niekontrolującym

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Stan na początek roku obrotowego	487	416
Udział w zyskach w ciągu roku	- 81	113
Zmniejszenie udziału Grupy w jednostce zależnej	-	15
Wpływ dywidendy wypłaconej przez jednostkę zależną	-	- 53
Różnice kursowe z konsolidacji	2	- 4
Saldo na koniec okresu	408	487

32. Kredyty i pożyczki otrzymane

	Krótkoterminowe		Długoterminowe	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zabezpieczone				
Kredyty w rachunku bieżącym	67 000	62 985	13 891	17 408
Kredyty bankowe	26 538	24 112	50 621	74 336
	93 538	87 097	64 512	91 744

32.1 Umowy kredytowe

Podmiot finansujący / rodzaj kredytu	Waluta kredytu	Wartość udzielonego kredytu	Na dzień 31.12.2018		Termin spłaty	Zobowiązanie na 31.12.2017
			Zobowiązanie wraz z naliczonymi na dzień bilansowy odsetkami			
			w walucie	w zł		
1. ERGIS S.A.						
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	25 000	-	754	- 28.06.2019	5 524
	EUR		1 574	6 771	-	-
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / inwestycyjny	zł	16 623	-	3 311	- 31.12.2019	6 639
PEKAO S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	20 500	-	-	- 31.03.2018	15 854
	EUR	do 3 mln EUR w ramach limitu zł	197	848	- **)	285
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	12 000	-	4 799	2 399 31.12.2020	7 199
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	4 000	-	2 543	1 814 30.06.2022	3 251
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	4 000	-	3 429	2 669 30.06.2023	1 999
PEKAO S.A. / inwestycyjny	zł	6 000	-	3 443	2 951 30.06.2024	-
ING Bank Śląski S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	19 000	-	-	- 08.12.2020	11 884
	EUR	do 3 mln EUR w ramach limitu zł	1 779	7 650	7 650	-
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	30 000	-	6 000	- 31.10.2019	12 000
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	10 000	-	6 444	4 684 31.12.2022	8 204
mBank S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	13 000	-	1 364	- 03.02.2020	11 377
	EUR		737	3 170	- *)	-
mBank S.A. / inwestycyjny	zł	20 000	-	15 777	11 777 30.12.2022	19 777

Umowy kredytowe - ciąg dalszy

Podmiot finansujący / rodzaj kredytu	Waluta kredytu	Wartość udzielonego kredytu	Na dzień 31.12.2018		w tym cz. długo-termin.	Termin spłaty	Zobowiązanie na 31.12.2017
			Zobowiązanie wraz z naliczonymi na dzień bilansowy odsetkami				
			w walucie	w zł			
2. FLEXERGIS							
mBank S.A. / inwestycyjny	EUR	1 040	299	1 286	305	31.01.2020	2 205
mBank S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	3 000	-	1 305	-	17.09.2018	-
mBank S.A. / inwestycyjny	EUR	380	304	1 307	980	30.09.2022	1 590
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	1 300	-	455	195	30.09.2020	737
ING Bank Śląski S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	4 500	-	3 571	-	25.10.2019	1 527
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	EUR	247	-	-	-	30.07.2018 (spłacony)	164
3. ERGIS-RECYCLING							
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	5 600	-	-	-	30.04.2018 (spłacony)	655
ING Bank Śląski S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł EUR	7 000	-	6 242	6 242	08.12.2020	5 265 -
ING Bank Śląski S.A. / inwestycyjny	zł	1 042	-	-	-	01.01.2018 (spłacony)	30

Umowy kredytowe - ciąg dalszy

Podmiot finansujący / rodzaj kredytu	Waluta kredytu	Wartość udzielonego kredytu	Na dzień 31.12.2018		w tym cz. długo-termin.	Termin spłaty	Zobowiązanie na 31.12.2017
			Zobowiązanie wraz z naliczonymi na dzień bilansowy odsetkami				
			w walucie	w zł			
4. MKF-ERGIS							
PEKAO S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł EUR	20 500 do 3 mln EUR w ramach limitu zł	- 1 077	9 168 4 631	-	31.03.2019 **)	1 514 403
mBank S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	10 000	-	7 053	-	05.05.2019	9 167
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / inwestycyjny	zł	3 000	-	283	-	30.04.2019	855
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / inwestycyjny	EUR	3 750	3 150	13 530	10 628	30.12.2022	15 677
Bank Handlowy w Warszawie S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł EUR	25 000	- 889	9 812 3 823		29.06.2019	3 753 12 957
5. NUMERATIS							
PEKAO S.A. / kredyt w rachunku bieżącym	zł	250	-	217	-	30.03.2019	76
6. MKF-SCHIMANSKI-ERGIS GMBH							
Deutsche Bank AG / kredyt inwestycyjny	EUR	3 800	3 385	14 556	12 218	30.09.2025	-
Deutsche Bank AG / kredyt w rachunku bieżącym	EUR	3 500	1 325	5 732	-	brak	7 750
Commerzbank AG / kredyt w rachunku bieżącym	EUR	2 545	2 041	8 776	-	brak	10 523
Razem				158 050	64 512		178 841

*) Aneks do umowy kredytowej, przedłużający termin spłaty kredytu z 04.02.2019 na 04.02.2020 został podpisany w styczniu 2019.

***) Aneks do umowy kredytowej, przedłużający termin spłaty kredytu z 31.03.2019 na 30.03.2020 został podpisany z bankiem PEKAO S.A. w marcu 2019.

W dniu 13.06.2018 Ergis S.A. podpisała z Bankiem PEKAO S.A. umowę na refinansowanie inwestycji odtworzeniowych z 2018 roku. Dopuszczalny limit kredytu wynosi 6 mln zł, zakłada się refinansowanie 60 % wydatków inwestycyjnych. W dniu 07.12.2018 Ergis S.A. podpisała umowę o kredyt inwestycyjny na finansowanie i refinansowanie wydatków inwestycyjnych związanych z realizowanym planem inwestycyjnym w latach 2018-2019 w Oławie polegającym na zakupie kolejnej linii do produkcji folii stretch oraz inwestycji towarzyszących w tym rozbudowę hali produkcyjnej.

W 2018 roku spółki Grupy przedłużyły o 1 rok lub 2 lata wszystkie kredyty w rachunkach bieżących, których terminy spłaty przypadają na rok 2018. Limity żadnego z tych kredytów nie uległy zmianie.

Spadek wartości kredytów w 2018 roku wynika głównie z dokonanych spłat kredytów długoterminowych zgodnie z harmonogramem.

Zmiany w zakresie stanu zabezpieczeń kredytów przedstawiono w punkcie 16.1. Poza wymienionymi tam zmianami, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31.12.2018 stan zabezpieczeń zaciągniętych kredytów nie uległ zmianom w stosunku do stanu na dzień 31.12.2017.

32.2 Naruszenie postanowień umowy kredytowej

W 2018 roku, podobnie jak w roku 2017, Grupa zrealizowała ustalone z bankami wskaźniki finansowe. W obu okresach nie wystąpiły również inne naruszenia umów kredytowych.

33. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

33.1 Ogólne warunki leasingu

Umowy leasingu finansowego dotyczą środków transportowych oraz maszyn i urządzeń produkcyjnych. Czas trwania umów leasingu finansowego wynosi od 3 do 6 lat. Po zakończeniu umowy istnieje możliwość wykupu środków po wartości nominalnej. Zobowiązania z tytułu leasingu zabezpieczone są tytułem własności leasingodawcy na składnikach majątku objętych leasingiem.

33.2 Zobowiązania z tytułu leasingu

	Minimalne opłaty		Wartość bieżąca	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązanie do 1 roku	2 480	1 772	2 460	1 759
Zobowiązanie od 1 roku do 5 lat	4 967	4 012	4 799	3 878
Zobowiązanie powyżej 5 lat	21	60	19	55
	7 468	5 844	7 278	5 692
Koszty bieżące	-	-	190	152
Opłaty minimalne razem	7 468	5 844	7 468	5 844
Uwzględnione w sprawozdaniu finansowym jako:				
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu			2 480	1 772
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu			4 988	4 072
			7 468	5 844

34. Rezerwy

	Bieżące		Długoterminowe	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Rezerwa na św. emerytalne	55	58	728	564
	55	58	728	564

	Rezerwa na św. emerytalne
Rok zakończony 31.12.2018	
Stan na 01.01.2018	622
Utworzenie	161
Redukcje wynikające z płatności	-
Stan na 31.12.2018	783
Rok zakończony 31.12.2017	
Stan na 01.01.2017	219
Utworzenie	409
Redukcje wynikające z płatności	- 6
Stan na 31.12.2017	622

Rezerwa na św. emerytalne

Szczegółowy opis rezerwy emerytalnej zaprezentowano w nocie 39.

Rezerwa jest prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji rezerwy długoterminowe oraz rezerwy krótkoterminowe.

35. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązanie z tytułu premii dla pracowników Grupy	1 920	2 344
Zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów	3 491	2 887
	5 411	5 231
Rok zakończony 31.12.2018		
Stan na 01.01.2018	2 344	2 887
Utworzenie	2 730	1 553
Redukcje wynikające z płatności	- 2 922	-
Zmiany z tytułu innych zmniejszeń	- 239	- 973
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	7	24
Stan na 31.12.2018	1 920	3 491
Rok zakończony 31.12.2017		
Stan na 01.01.2017	3 399	2 530
Utworzenie	3 278	906
Redukcje wynikające z płatności	- 3 993	- 423
Zmiany z tytułu innych zmniejszeń	- 319	- 86
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	- 21	- 40
Stan na 31.12.2017	2 344	2 887

Zobowiązanie z tytułu premii dla pracowników Grupy

Grupa nalicza zobowiązania na nagrody roczne wypłacane po odbyciu Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe, przyznawane pracownikom na podstawie regulaminów wynagradzania (tzw. 13-tki) oraz w związku z zawartymi warunkami wypłaty nagrody w indywidualnych umowach o pracę, czy też zatwierdzanych przez Rady Nadzorcze nagrody dla Zarządów spółek.

Zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów

Grupa nalicza na zakończenie okresu rozliczeniowego zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów.

36. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	86 969	54 817
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2 452	2 181
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	4 664	3 749
Zaliczki otrzymane na dostawy	115	22
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	15 380	2 435
Niezafakturowane zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1 346	1 858
Inne	1 402	675
	112 328	65 737

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane, średni termin płatności wynosi ok. 40 dni.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, średni termin płatności wynosi ok. 20 dni.

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

37. Przychody przyszłych okresów

Na wartość przychodów przyszłych okresów na dzień bilansowy składają się rozliczane w czasie otrzymane dotacje:

1. Dotacja do linii CAST4 produkującej folię stretch - pozostała do rozliczenia kwota 4.691 tys. zł (spółka Ergis S.A.). Dotacja otrzymana z Państwowej Agencji Rozwoju Przemysłu w 2012 roku. Projekt został ostatecznie rozliczony w 2017 roku i jednostka nie ma ograniczeń w rozporządzaniu dofinansowaną linią technologiczną oraz nie istnieją zapisy w umowie dotacji, które wskazywałyby na ryzyko zwrotu otrzymanej dotacji.

2. Pozostałe dotacje - pozostała do rozliczenia łączna kwota 59 tys. zł;

wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:

	Krótkoterminowe		Długoterminowe	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Przychody przyszłych okresów	787	904	3 963	4 693

38. Majątek socjalny

Ustawa z dnia 04.03.1994 o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty. Spółki Grupy tworzą takie Fundusze i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszy jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów. Fundusze nie posiadają rzeczowych aktywów trwałych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Grupy. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31.12.2018 wynosi -5 tys. zł (23 tys. zł na dzień 31.12.2017).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszy.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Pożyczki udzielone pracownikom	591	625
Środki pieniężne	372	305
Zobowiązania z tytułu Funduszu	- 968	- 907
Saldo po skompensowaniu	- 5	23
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	947	864

39. Świadczenia pracownicze

Spółki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. W związku z tym spółki Grupy, na podstawie wyceny dokonanej przez niezależną firmę aktuarialną, tworzą rezerwy na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych.

Poza odprawami emerytalnymi i rentowymi spółki Grupy nie wypłacają innych świadczeń, zarówno w okresie zatrudnienia jak i po jego zakończeniu.

Podsumowanie świadczeń emerytalnych, kwotę rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Bilans otwarcia	622	219
Koszty bieżącego zatrudnienia	103	47
Koszty odsetek [dyskonta]	16	9
Wypłacone świadczenia	- 42	- 9
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	283
Zyski (-) i straty aktuarialne	84	73
w tym związane ze zmianami założeń demograficznych	24	-
w tym związane ze zmianami założeń ekonomicznych	29	24
w tym związane z doświadczeniem	31	49
Bilans zamknięcia	783	622
w tym:		
Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych krótkoterminowe	55	58
Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych długoterminowe	728	564

Główne założenia przyjęte do wyceny świadczeń pracowniczych na dzień sprawozdawczy są następujące:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stopa dyskontowa (%)	2,80	3,25
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50	2,50
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	10,59	10,59
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzenia (%)	3,00	3,00
Pozostały średni okres zatrudnienia	35	35

Analiza wrażliwości:

Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o 0,5 %

	wzrost	spadek
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2018	- 41	44
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2017	- 32	34

Zmiana wskaźnika rotacji o 10 %

	wzrost	spadek
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2018	- 28	22
Wpływ na zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na 31.12.2017	- 12	13

40. Instrumenty finansowe**40.1 Zarządzanie ryzykiem kapitałowym**

Grupa zarządza kapitałem tak aby zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy.

Cel osiągnięty jest poprzez optymalizację zadłużenia do kapitału własnego.

Ogólna strategia działania Grupy nie zmieniła się od roku ubiegłego.

40.2 Wskaźnik zadłużenia netto do kapitałów własnych

Zarząd jednostki dominującej dokonuje oceny struktury zadłużenia. W ramach oceny dokonywana jest analiza kosztu kapitału oraz rodzajów ryzyka związanego z każdą klasą kapitału. Przyjęto docelowo wskaźnik zadłużenia netto do kapitałów własnych na poziomie nie przekraczającym 130%.

Wskaźnik dźwigni finansowej na koniec roku:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zadłużenie	294 808	263 751
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	- 17 424	- 21 502
Zadłużenie netto	277 384	242 249
Kapitał własny	211 839	209 482
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego	131%	116%

40.3 Kategorie instrumentów finansowych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Aktywa finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:		
Kontrakty forward	41	176
Pożyczki i należności:		
Pożyczki i należności	100 018	102 602
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17 424	21 502
Wyceniane w wartości godziwej przez całkowite dochody:		
Udziały mniejszościowe w spółkach	59	57
	<u>117 542</u>	<u>124 337</u>
Wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:		
Długoterminowe pozostałe aktywa finansowe	67	81
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	99 972	102 528
Krótkoterminowe pozostałe aktywa finansowe	79	226
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17 424	21 502
	<u>117 542</u>	<u>124 337</u>
Zobowiązania finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:		
Kontrakty forward	-	-
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		
Kredyty i inne zobowiązania	273 182	246 673
Razem zobowiązania finansowe	<u>273 182</u>	<u>246 673</u>

Wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako:

Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	64 512	91 744
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 988	4 072
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	107 664	61 988
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	93 538	87 097
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 480	1 772
Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania finansowe	-	-
	<u>273 182</u>	<u>246 673</u>

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne znaczące koncentracje ryzyka kredytowego w odniesieniu do pożyczek i należności.

Wyżej wykazana wartość bilansowa odzwierciedla maksymalne narażenie Grupy na ryzyko kredytowe z tytułu takich pożyczek i należności.

Nie ma istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a wartością godziwą instrumentów finansowych.

40.4 Cele zarządzania ryzykiem finansowym

Zarząd jednostki dominującej koordynuje dostęp do krajowych i międzynarodowych rynków finansowych, monitoruje ryzyko finansowe związane z działalnością Grupy i zarządza nim.

Ryzyko, na które narażona jest Grupa, obejmuje ryzyko rynkowe (w tym ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej w wartości godziwej oraz ryzyko cenowe), a także ryzyko kredytowe, ryzyko płynności i ryzyko oprocentowania przepływów pieniężnych.

Zarząd jednostki dominującej weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka, jak również monitoruje ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe.

Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskiwanie środków finansowych na działalność Grupy.

Grupa posiada także inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez jednostki działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu forward.

Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności jednostek oraz wynikających z używanych przez nie źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Grupę jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

40.5 Ryzyko rynkowe

Działalność Grupy wiąże się przede wszystkim z narażeniem na ryzyko finansowe wynikające ze zmian kursów walut oraz stóp procentowych.

Grupa zawiera różnorodne umowy o charakterze finansowych instrumentów pochodnych dla celów zarządzania ryzykiem kursowym i walutowym, w tym:

- kontrakty forward zabezpieczające przed ryzykiem kursowym związanym z eksportem produktów podstawowej działalności do strefy EUR;
- swap stóp procentowych w celu obniżenia ryzyka wynikającego z rosnących stóp procentowych;

Narażenie Grupy na ryzyko rynkowe ani sposób jego pomiaru i zarządzania nim nie uległy zmianie.

40.6 Zmiany zobowiązań wynikających z działalności finansowej

Poniższa tabela prezentuje zmiany zobowiązań wynikających z działalności finansowej:

Rok zakończony 31.12.2018	Kredyty i pożyczki bankowe	Leasing finansowy	Pochodne instrumenty finansowe	Razem zobowiązania finansowe
Stan na 01.01.2018	178 841	5 844	-	184 685
Zaciągnięcie kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	35 272	4 586	-	39 858
Splata kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	- 57 361	- 2 962	-	- 60 323
Zmiany wartości godziwych	-	-	-	-
Wpływ różnic kursowych	1 298	-	-	1 298
Wpływ odstek naliczonych	-	-	-	-
Stan na 31.12.2018	158 050	7 468	-	165 518

Rok zakończony 31.12.2017	Kredyty i pożyczki bankowe	Leasing finansowy	Pochodne instrumenty finansowe	Razem zobowiązania finansowe
Stan na 01.01.2017	135 118	6 626	340	142 084
Zaciągnięcie kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	60 827	1 081	-	61 908
Splata kredytów, pożyczek lub zobowiązań z tytułu leasingu	- 17 530	- 1 863	-	- 19 393
Zmiany wartości godziwych	-	-	- 340	- 340
Wpływ różnic kursowych	467	-	-	467
Wpływ odstek naliczonych	- 41	-	-	- 41
Stan na 31.12.2017	178 841	5 844	-	184 685

40.7 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

Potencjalnie możliwe zmiany w zakresie ryzyka rynkowego Grupa oszacowała następująco:

- 1 % zmiana w zakresie stopy procentowej zł (wzrost lub spadek stopy procentowej),
- 1 % zmiana w zakresie stopy procentowej USD (wzrost lub spadek stopy procentowej),
- 1 % zmiana w zakresie stopy procentowej EUR (wzrost lub spadek stopy procentowej),
- 10 % zmiana kursu walutowego zł/USD (wzrost lub spadek kursu walutowego)
- 10 % zmiana kursu walutowego zł/EUR (wzrost lub spadek kursu walutowego)

Wpływ potencjalnych zmian na wynik finansowy i kapitał Grupy:

Pozycja	Wartość pozycji tys. zł	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na kapitał		wpływ na wynik		wpływ na kapitał	
		+1% zł	-1% zł	+1% zł	-1% zł	10%	-10%	10%	-10%
		+1% USD	-1% USD	+1% USD	-1% USD				
		+1% EUR	-1% EUR	+1% EUR	-1% EUR				
Aktywa fin. w walucie obcej	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pien., ich ekwiwalenty	17 424	174	- 174	-	-	-	-	-	-
Środki pien., ich ekwiwalenty w walucie obcej	6 320	-	-	-	-	632	- 632	-	-
Wartości dostaw i usług, poz. nal. w walucie obcej	32 269	-	-	-	-	3 227	- 3 227	-	-
Wpływ na aktywa fin. przed opodatkowaniem		174	- 174	-	-	3 859	- 3 859	-	-
Podatek		33	- 33	-	-	733	- 733	-	-
Wpływ na aktywa fin. po opodatkowaniu		141	- 141	-	-	3 126	- 3 126	-	-

Wpływ potencjalnych zmian na wynik finansowy i kapitał Grupy - ciąg dalszy:

Pozycja	Wartość pozycji tys. zł	Ryzyko stopy procentowej				Ryzyko walutowe			
		wpływ na wynik		wpływ na kapitał		wpływ na wynik		wpływ na kapitał	
		+1% zł	-1% zł	+1% zł	-1% zł	10%	-10%	10%	-10%
		+1% USD	-1% USD	+1% USD	-1% USD				
		+1% EUR	-1% EUR	+1% EUR	-1% EUR				
Zobowiązania fin.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług, poz. zobowiązania w walucie obcej	46 324	-	-	-	-	- 4 632	4 632	-	-
Kredyty i leasing w walucie obcej o zmiennej stopie %	72 080	- 721	721	-	-	- 7 208	7 208	-	-
Kredyty i leasing w walucie obcej o stałej stopie %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i leasing w walucie własnej o stałej stopie %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i leasing w walucie własnej o zmiennej stopie %	93 438	- 934	934	-	-	-	-	-	-
Wpływ na zobowiązania fin. przed opodatkowaniem		- 1 655	1 655	-	-	- 11 840	11 840	-	-
Podatek		- 314	314	-	-	- 2 250	2 250	-	-
Wpływ na zobowiązania fin. po opodatkowaniu		- 1 341	1 341	-	-	- 9 591	9 591	-	-
Razem zwiększenie / zmniejszenie		- 1 200	1 200	-	-	- 6 465	6 465	-	-

40.8 Zarządzanie ryzykiem walutowym

Grupa zawiera określone transakcje denominowane w walutach obcych.

W związku z tym pojawia się ryzyko wahań kursów walut. Ryzykiem tym zarządza się w ramach zatwierdzonych zasad działania przy wykorzystaniu walutowych kontraktów forward.

Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań pieniężnych Grupy denominowanych w walutach obcych (przy czym w przypadku spółek niemieckich jako waluty obce rozumie się inne niż EUR) na dzień bilansowy przedstawia się następująco:

	Aktywa		Zobowiązania	
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
EUR	34 988	44 145	117 089	67 540
USD	3 296	3 368	1 315	595
GBP	305	238	-	6

40.8.1 Wrażliwość na ryzyko walutowe

Grupa jest narażona przede wszystkim na ryzyko związane ze zmianą kursu EUR/PLN.

Stopień wrażliwości Grupy na 10% wzrost i spadek kursu wymiany złotego polskiego na waluty obce przedstawiony jest w poniższej tabeli.

10% to stopa wrażliwości wykorzystywana w wewnętrznych raportach dotyczących ryzyka walutowego przeznaczonych dla Zarządu jednostki dominującej i odzwierciedlających ocenę dotyczącą możliwych zmian kursów wymiany walut obcych.

Analiza wrażliwości obejmuje wyłącznie nierozliczone pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych i koryguje przewalutowanie na koniec okresu obrachunkowego o 10% zmianę kursów.

Analiza ta obejmuje kredyty zewnętrzne oraz pożyczki udzielone jednostkom zagranicznym Grupy denominowane w walutach odmiennych od waluty wierzyciela lub dłużnika.

Wartość dodatnia w poniższej tabeli wskazuje wzrost zysku i zwiększenie pozostałego kapitału własnego towarzyszące wzmocnieniu się kursu wymiany złotego polskiego na waluty obce o 10%. W przypadku 10% osłabienia złotego polskiego w stosunku do danej waluty obcej wartość ta byłaby ujemna, a wpływ na wynik finansowy i kapitały byłby odwrotny.

	Wpływ zmiany EUR (+10%)		Wpływ zmiany USD (+10%)	
	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Wynik finansowy	- 6 650	- 1 895	160	225

Zdaniem zarządu analiza wrażliwości nie jest reprezentatywna dla ryzyka kursowego, ponieważ narażenie na koniec roku nie odzwierciedla poziomu narażenia w ciągu całego roku obrotowego. Sprzedaż denominowana w EUR ma charakter sezonowy; spada w ostatnim kwartale roku obrotowego, co powoduje zmniejszenie wartości należności w EUR na koniec roku.

40.8.2 Kontrakty forward zabezpieczające przed ryzykiem różnic kursowych

Wycena instrumentów pochodnych Grupy zaklasyfikowana jest do poziomu 2 hierarchii wartości godziwej.

Grupa prowadzi politykę zawierania kontraktów forward w odniesieniu do należności w walutach obcych. Zawierane przez Grupę transakcje nie spełniają kryteriów rachunkowości zabezpieczeń.

Poniższe tabela przedstawia szczegóły dotyczące walutowych kontraktów forward niezrealizowanych na koniec poszczególnych okresów sprawozdawczych:

	Średni kurs wymiany		Wartość w walucie obcej		Wartość umowna		Wartość godziwa	
	2018	2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych								
Sprzedaż waluty EUR								
do 3 miesięcy	4,3567	4,2875	600	800	2 614	3 430	2 640	3 506
od 3 do 6 miesięcy	4,3660	4,3217	500	600	2 183	2 593	2 198	2 656
od 6 do 12 miesięcy	-	4,3275	-	400	-	1 731	-	1 768
			1 100	1 800	4 797	7 754	4 838	7 930

40.9 Zarządzanie ryzykiem stóp procentowych

Grupa jest narażona na ryzyko stóp procentowych, ponieważ należące do niej podmioty pożyczają środki oprocentowane według zmiennej stopy.

Grupa zarządza tym ryzykiem stosując swapy zabezpieczające stopy procentowe.

Działalność zabezpieczająca podlega regularnej ocenie w celu dostosowania do bieżącej sytuacji stóp procentowych i określonej gotowości poniesienia ryzyka oraz dla zapewnienia optymalnej strategii zabezpieczeń poprzez pozycjonowane bilansu lub w formie ochrony kosztów odsetkowych za pomocą zróżnicowanych cykli odsetkowych.

Narażenie Grupy na ryzyko stóp procentowych związane z aktywami i zobowiązaniami finansowymi omówiono szczegółowo w części noty poświęconej zarządzaniu ryzykiem płynności.

40.9.1 Wrażliwość na wahania stóp procentowych

W punkcie 40.7 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe przedstawiono analizę wrażliwości poszczególnych pozycji aktywów i pasywów na wahania stóp procentowych o 1 punkt procentowy na dzień bilansowy.

Gdyby stopy procentowe były o 1 punkt procentowy wyższe / niższe, a wszystkie inne zmienne zachowały stałą wartość, to:

- wynik Grupy na 31.12.2018 zmniejszyłby się / zwiększyłby się o 1 200 tys. zł. Zmianę tę spowodowałyby przede wszystkim narażenia Grupy na ryzyko zmiennego oprocentowania zaciągniętych kredytów.

Zmiana stóp procentowych nie ma wpływu na pozostałe kapitały.

Wrażliwość Grupy na ryzyko stóp procentowych wzrosła w bieżącym okresie przede wszystkim wskutek zwiększenia zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu.

40.10 Pozostałe rodzaje ryzyka cenowego

Na wysoce konkurencyjnym rynku, na którym prowadzi działalność Grupa, istnieje ryzyko zmian cen nabywanych materiałów oraz sprzedawanych produktów i towarów. Cechą charakterystyczną światowego rynku przetwórstwa tworzyw sztucznych jest występowanie okresowych niedoborów niektórych surowców, co w pewnych sytuacjach może prowadzić do ograniczenia produkcji.

W celu ograniczenia ewentualnego ryzyka zmian cen nabywanych surowców i materiałów, Grupa prowadzi stały monitoring cen na rynkach światowych tak, aby móc reagować poprzez odpowiednie kształtowanie cen sprzedaży wyrobów gotowych.

40.11 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko, że kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych, w wyniku czego Grupa poniesie straty finansowe.

Grupa stosuje zasadę dokonywania transakcji wyłącznie z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej; w razie potrzeby uzyskując stosowne zabezpieczenie jako narzędzie redukcji ryzyka strat finansowych z tytułu niedotrzymania warunków umowy.

W 2018 roku Grupa rozpoczęła współpracę w zakresie faktoringu pełnego z przejściem ryzyka przez faktora. Klienci przekazani do faktoringu otrzymali stosowne limity kredytowe od Ubezpieczyciela faktora. Faktor wypłaca zaliczkę za przekazane faktury w wysokości 95% wartości brutto.

Narażenie Grupy na ryzyko wiarygodności kredytowej kontrahentów jest stale monitorowane.

Na należności z tytułu dostaw i usług składają się kwoty należne od dużej liczby klientów, rozłożone między różne branże i obszary geograficzne.

Prowadzi się bieżącą ocenę kredytów na podstawie kondycji należności, a w razie konieczności Grupa stosuje odpowiednie gwarancje kredytowe.

Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta ani grupy kontrahentów o podobnych cechach. Jako kontrahentów o podobnych cechach Grupa klasyfikuje podmioty powiązane.

Koncentracja ryzyka kredytowego nie przekracza 5% aktywów pieniężnych brutto w ciągu roku.

Wartość bilansowa aktywów finansowych odpowiada maksymalnemu narażeniu Grupy na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia wartości otrzymanych zabezpieczeń.

40.12 Zarządzanie ryzykiem płynności

Grupa jest narażona na ryzyko utraty płynności, rozumiane jako ryzyko utraty zdolności do regulowania zobowiązań w określonych terminach.

Ryzyko wynika z potencjalnego ograniczenia dostępu do rynków finansowych, co może skutkować brakiem możliwości pozyskania nowego finansowania lub refinansowania swojego zadłużenia.

40.12.1 Tabele ryzyka płynności i ryzyka stóp procentowych

Poniższe tabele przedstawiają informacje o terminach umownej wymagalności zobowiązań finansowych niestanowiących instrumentów pochodnych. Tabele te opracowano na podstawie niezdyktowanych przepływów pieniężnych i zobowiązań finansowych, uszeregowanych według najwcześniejszego możliwego wymaganego terminu płatności. Tabela obejmuje zarówno przepływy pieniężne związane z kapitałem i odsetkami.

Stan na 31.12.2018	Średnia ważona efektywnej stopy %	Poniżej 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesiący	Od 3 miesiący do			Razem
				1 roku	Od 1 do 5 lat	Ponad 5 lat	
Nieoprocentowane	-	75 173	32 462	29	-	-	107 664
Zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego	4,00	212	343	1 925	4 967	21	7 468
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej	3,00	1 955	30 817	60 766	60 599	3 913	158 050
		77 340	63 622	62 720	65 566	3 934	273 182
Stan na 31.12.2017							
Nieoprocentowane	-	48 598	13 390	-	-	-	61 988
Zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego	4,00	170	386	1 216	4 012	60	5 844
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej	3,00	14 106	4 221	68 770	91 744	-	178 841
		62 874	17 997	69 986	95 756	60	246 673

Grupa korzysta z linii kredytowych - łączna kwota niewykorzystanego kredytu wynosi na dzień bilansowy wyniosła 40.357 tys. zł (22.689 tys. zł na dzień 31.12.2017). Wzrost zadłużenia z tytułu kredytu bieżącego o kwotę powyżej 12.909 tys. zł spowodowałby złamanie kowenantu bankowego "Dźwignia finansowa".

40.13. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartości godziwe aktywów finansowych i zobowiązań finansowych określa się w następujący sposób:

- wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych o warunkach standardowych, znajdujących się w obrocie na aktywnych, płynnych rynkach określa się poprzez odniesienie do cen giełdowych;
- wartość godziwą pozostałych aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych) określa się zgodnie z ogólnie przyjętymi modelami wyceny w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, stosując ceny z dających się zaobserwować bieżących transakcji rynkowych i notowań dealerów dla podobnych instrumentów;
- wartość godziwą instrumentów pochodnych oblicza się przy użyciu cen giełdowych. W przypadku braku dostępu do tych cen stosuje się analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy użyciu odpowiedniej krzywej dochodowości na okres obowiązywania instrumentu dla instrumentów nieopcjonalnych oraz modele wyceny opcji dla instrumentów opcjonalnych;
- wartość godziwą kontraktów gwarancji finansowej określa się przy zastosowaniu modeli wyceny opcji, przy czym główne założenia to prawdopodobieństwo niewywiązania się danego kontrahenta ze zobowiązań ekstrapolowane z rynkowych danych kredytowych oraz kwoty straty w przypadku takiego niewywiązania się.

40.13.1 Instrumenty notowane

Aktywa finansowe w tej kategorii obejmują notowane na giełdzie obligacje umarzalne, weksle i skrypty dłużne. Zobowiązania finansowe obejmują weksle i obligacje bezterminowe.

40.13.2 Instrumenty pochodne

Walutowe kontrakty terminowe forward wycenia się na podstawie rynkowych notowań forwardów walutowych i krzywej dochodowości określonej na podstawie rynkowych stóp procentowych dla kontraktów o takich samych terminach wymagalności.

Swapy stóp procentowych wycenia się na podstawie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych oszacowanych i zdyskontowanych na podstawie krzywej dochodowości określonej przy użyciu odpowiednich rynkowych stóp procentowych.

W opinii Zarządu jednostki dominującej wartości bilansowe aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wykazanych w sprawozdaniu finansowym po zamortyzowanym koszcie są przybliżeniem ich wartości godziwej.

41. Transakcje z jednostkami powiązаныmi**41.1 Transakcje handlowe**

W roku obrotowym jednostki należące do Grupy zawarły następujące transakcje handlowe ze stronami powiązаныmi niebędącymi członkami Grupy:

	Przychody ze sprzedaży		Zakup		Należności od jednostek powiązanych		Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	
	2018	2017	2018	2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Direct-One	-	-	-	-	-	-	-	-
Polskie Towarzystwo Prywatyzacyjne	-	-	848	970	-	-	61	60
Marketis	17	18	169	177	1	1	57	78
Doradztwo Przemysłowe - Tadeusz Nowicki	3	3	943	838	-	-	214	29
Mera-Pnefal	-	-	-	43	-	-	-	-
40 Mera Office	-	-	92	55	-	-	7	7
Nikodis Sp. z o.o.	2	2	-	-	-	-	-	-
Aurum Polska Sp. z o.o.	3	3	-	-	-	-	-	-
Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych	6	7	-	-	-	1	-	-
Sportergis	6	6	-	-	1	1	-	-
Metropolitan Capital	-	-	-	50	-	-	-	-
Kancelaria Adwokacka P. Kaczorowski	-	-	132	108	-	-	9	9
	37	39	2 184	2 241	2	3	348	183

Direct One, Mera Pniefal, 40 Mera Office, Aurum Polska oraz Polskie Towarzystwo Prywatyzacyjne to podmioty powiązane z Przewodniczącym Rady Nadzorczej Panem Markiem Górskim. Kancelaria Adwokacka Kaczorowski jest podmiotem powiązany z Sekretarzem Rady Nadzorczej Panem Pawłem Kaczorowskim. Marketis, Nikodis oraz Doradztwo Przemysłowe to podmioty powiązane z Prezesem Zarządu Panem Tadeuszem Nowickim. Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych to podmiot powiązany osobowo z Prezesem Zarządu Panem Tadeuszem Nowickim. Sportergis jest stowarzyszeniem powołanym przez Ergis S.A.. Metropolitan Capital to spółka powiązana z członkiem Rady Nadzorczej Panem Waldemarem Majem.

Nie udzielono tym podmiotom i nie otrzymano od tych podmiotów żadnych gwarancji. Transakcje z tymi podmiotami realizowane są na zasadach rynkowych.

41.2 Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa

Wynagrodzenia członków zarządów i rad nadzorczych jednostki dominującej oraz spółek zależnych w roku obrotowym przedstawiały się następująco:

	31.12.2018	31.12.2017
	TPLN	TPLN
Świadczenie krótkoterminowe	3 722	4 351
	3 722	4 351

Wynagrodzenia członków Zarządu i kadry kierowniczej najwyższego szczebla określa Komitet ds. wynagrodzeń, w zależności od wyników uzyskanych przez poszczególne osoby oraz od trendów rynkowych.

42. Przejęcie jednostek zależnych

W 2018 roku oraz w 2017 roku nie miało miejsca przejęcie jednostek zależnych.

43. Zbycie działalności

W 2018 roku oraz w 2017 roku nie miało miejsca zbycie działalności.

44. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych przedstawia poniższa tabela:

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Zapasy		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	- 13 283	- 12 570
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	613	- 803
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	<u>- 12 670</u>	<u>- 13 373</u>
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	1 200	- 9 918
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	497	- 4 303
- wpływ zastosowania MSSF 9	- 313	-
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	<u>1 384</u>	<u>- 14 221</u>
Pozostałe aktywa		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	- 1 786	- 636
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	8	- 15
- zapłacone zaliczki na przyszłe inwestycje	2 000	-
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	<u>222</u>	<u>- 651</u>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	46 591	654
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	- 216	4 082
- zmiana stanu zobowiązań z tytułu zakupu środków trwałych	- 12 945	- 990
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	<u>33 430</u>	<u>3 746</u>
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	341	- 295
Korekty o:		
- przeliczenie jednostek zagranicznych	- 34	143
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	<u>307</u>	<u>- 152</u>
Przychody przyszłych okresów		
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	- 847	- 619
Korekty o:		
- otrzymana dotacja	- 142	- 148
Zmiana stanu wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	<u>- 989</u>	<u>- 767</u>

45. Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe**45.1 Zobowiązania warunkowe**

	31.12.2018	31.12.2017
Gwarancje bankowe	36	36
Pozostałe	35	35
	71	71

45.2 Aktywa warunkowe (sprawy sądowe)

	31.12.2018	31.12.2017
Sporne skierowane do sądu	170	325
Wyroki sądowe zaopatrzone w klauzulę wykonalności	1 457	1 477
Upadłości zgłoszone do masy upadłości	707	649
Układy sądowe	3	5
	2 337	2 456

Na wszystkie sprawy sądowe Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość należności.

46. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej na dzień 31.12.2018 roku wyniosło 982 osoby w tym 55 osoby poprzez Agencję Pracy Tymczasowej (975 osób na dzień 31.12.2017, w tym 56 osób poprzez APT).

47. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Grupy oraz jednostki dominującej wypłacone lub należne za rok zakończony 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 w podziale na rodzaje usług:

	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2017 31.12.2017
Obowiązkowe badanie roczne sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego	136	136
Przegląd skróconych sprawozdań finansowych oraz skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	68	68
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	-	-
Razem	204	204

Wynagrodzenie biegłego rewidenta obejmuje koszty podróży, zakwaterowania i inne koszty ponoszone przez audytora związane z przeglądem i badaniem sprawozdań finansowych.

48. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym wystąpiły następujące zdarzenia wymagające ujawnienia w sprawozdaniu finansowym:

W dniu 30.01.2019 jednostka dominująca podpisała aneks do umowy kredytowej z mBankiem (kredyt w rachunku bieżącym), przedłużający termin spłaty kredytu z 4 lutego 2019 na 3 lutego 2020 roku.

W dniu 12.03.2019 Rada Nadzorcza jednostki dominującej zatwierdziła plan finansowy Grupy na 2019 rok wraz z planowanymi na ten rok inwestycjami.

W dniu 08.03.2019 Ergis S.A. podpisała z BGŻ BNP Paribas Faktoring umowę faktoringu pełnego, z przejęciem ryzyka przez Faktora (90%). Dopuszczalny limit finansowania 20 mln PLN. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

W dniu 11.03.2019 Ergis S.A., MKF-Ergis Sp. z o.o. oraz Flexergis Sp. z o.o. podpisały z mBank Faktoring umowę faktoringu pełnego, z przejęciem ryzyka przez Faktora (90%). Dopuszczalny limit finansowania dla trzech spółek wynosi 30 mln zł, w tym dla Ergis S.A. 10 mln zł. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

W dniu 29.03.2019 Ergis S.A. wraz z MKF-Ergis Sp. z o.o. podpisały z bankiem PEKAO S.A. aneks do umowy o kredyt w rachunku bieżącym przedłużającym termin obowiązywania umowy z 31 marca 2019 na 31 marca 2020.

W dniu 11.03.2019 ERGIS S.A. i MKF-Ergis Sp. z o.o. podpisały aneksy do umów o kredyt w rachunku bieżącym. W przypadku Ergis S.A. w aneksie zmieniono zabezpieczenie kredytu z cesji należności od odbiorców Spółki na cesję z umowy faktoringu. Podpisane aneksy wprowadziły limit zadłużenia w rachunku bieżącym i z tytułu faktoringu dla spółek Ergis S.A. MKF-Ergis SP. z o.o. i Flexergis Sp. z o.o.. Pozostałe warunki umów bez zmian.

W dniu 28.03.2019 Ergis S.A. wraz z ze spółkami zależnymi Ergis-Recycling Sp. z o.o. i Flexergis Sp. z o.o. podpisały aneks do umowy o kredyt w rachunku bieżącym ustalający wspólny limit kredytowy dla 3 spółek w kwocie 23,5 mln zł. Aneks określa dostępne limity dla poszczególnych spółek w ramach limitu ogólnego. Aneks rozszerza zabezpieczenie kredytu o aktywa Flexergis (linie technologiczne). Pozostałe warunki nie uległy zmianie. W tym samym dniu została zakończona umowa o kredyt w rachunku bieżącym podpisana przez Flexergis z ING Bank Śląski.

49. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej w dniu 17.04.2019.

Warszawa, 17.04.2019

**Osoba, której powierzono sporządzenie
skonsolidowanego sprawozdania finansowego:**

Mariusz Kruszewski

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Zarząd:

Tadeusz Nowicki

Marek Kapłucha

/30063/